

۱۳۰ تست فلسفه دوازدهم - درس ۳

- ۱ کدام گزینه به مضمون اصل سنخیت علت و معلول اشاره دارد؟
(۱) هوای ساحل از سر چون حباب پوچ بیرون کن / که چندین کشتی نوح است سرگردان این دریا
(۲) زمین شوره سنبل برنیارد / در او تخم عمل ضایع مگردان
(۳) هر دم به خون دیده چه حاجت وضو چو نیست / بی طاق ابروی تو نماز مرا جواز
(۴) یاقوت روان بخش تو تا قوت روانست / چشمم ز غمت چشمه‌ی یاقوت روانست
- ۲ از نظر فلاسفه‌ی مسلمان هنگام بررسی مصداقی از رابطه‌ی علت در جهان خارج
(۱) تجربه علت را در نسبت با معلول تمییز می‌دهد.
(۲) حس خود رویداد علت و تجربه علت را ادراک می‌کند.
(۳) عقل انسان است که منشأ وجودبخشی را تشخیص می‌دهد.
(۴) تجربه مصداق علت و به دنبال آن اصل علت را نتیجه می‌گیرد.
- ۳ با توجه به رابطه‌ی علت نمی‌توان گفت
(۱) آنچه علت از معلول طلب می‌کند، هستی‌یابی است.
(۲) آنچه معلول از علت طلب می‌کند هستی‌بخشی است.
(۳) یک طرف رابطه‌ی علت خود این رابطه‌ی وجودبخشی است.
(۴) اگر قائم بر وجود طرفین باشد تحصیل حاصل اتفاق می‌افتد.
- ۴ در باب نحوه درک قاعده علت، وجه تشابه دیدگاه با در است.
(۱) فلاسفه مسلمان - دکارت - فطری بودن و مادرزادی بودن این قاعده
(۲) تجربه‌گرایان - هیوم - تجربی پذیر بودن رابطه علت
(۳) فلاسفه مسلمان - هیوم - عدم درک تجربی رابطه علت
(۴) دکارت - تجربه‌گرایان - بی‌نیازی مصادیق علت و معلول از تجربه
- ۵ در کدام عبارت، لفظ «باید» نشان‌دهنده‌ی وجوب علی و معلولی است؟
(۱) برای نماز خواندن باید وضو گرفت.
(۲) انسان باید راستگو و درستکار باشد.
(۳) وقتی از مدرسه آمدی باید تکالیف را انجام دهی.
(۴) وقتی در قفل نیست و اشکالی وجود ندارد، باید در باز شود.

۶

- کدام عبارت، مورد توافق کانت و هیوم است؟
 (۱) درک علیّت از طریق حواس امکان‌پذیر نیست.
 (۲) مفاهیمی مانند علیّت، جزء ساختارهای ذهن انسان‌اند.
 (۳) انسان داده‌های حسی را، در قالب‌های ذهنی درک می‌کند.
 (۴) برای درک علیّت، باید هم از حس و هم از عقل استفاده کنیم.

۷

- کدام عبارت درباره‌ی علیّت، مورد اختلاف دکارت و فیلسوفان مسلمان است؟
 (۱) اصلی فطری و بدیهی است.
 (۲) دانش بشری متکی بر آن است.
 (۳) درک آن از طریق تجربه امکان‌پذیر نیست.
 (۴) مصادیق آن بدون تجربه قابل شناخت نیستند.

۸

- پاسخ هیوم به استدلال تجربه‌گراها درباره رابطه علیت بین طلوع خورشید و روشن شدن زمین در کدام گزینه مطرح است؟
 (۱) ممکن است در صبح یک روز مشاهده کنیم که خورشید طلوع کرده اما زمین روشن نشده است.
 (۲) حس و تجربه فقط می‌تواند اجسام، رنگ‌ها و شکل‌ها را به ما نشان دهد.
 (۳) امر روانی ناشی از توالی باعث اعتقاد به رابطه علیت بین طلوع خورشید و روشن شدن زمین است.
 (۴) تجربه از طریق تداعی بین طلوع خورشید و روشن شدن زمین رابطه ضروری برقرار کرده است.

۹

- اصل به این معناست که پدیده‌ها خود به خود پدید نمی‌آیند.
 (۱) امتناع اجتماع نقیضین
 (۲) علیت
 (۳) محال بودن ترجیح بلا مرجح
 (۴) محال بودن عدم ضرورت علی معلولی

۱۰

- از نظر فلاسفه‌ی مسلمان هنگام بررسی مصادیقی از رابطه‌ی علیت در جهان خارج
 (۱) تجربه علت را در نسبت با معلوم تمییز می‌دهد.
 (۲) حس خود رویداد علیت و تجربه علت را ادراک می‌کند.
 (۳) عقل انسان است که منشأ وجودبخشی را تشخیص می‌دهد.
 (۴) تجربه مصادیق علیت و به دنبال آن اصل علیت را نتیجه می‌گیرد.

۱۱

- این بخش از طبیعت‌شناسی ابن‌سینا بیان‌گر کدام‌یک از اصول فلسفی زیر است؟
 «خداوند، عالم طبیعت را با لطف و عنایت خود پدید آورده و همه‌ی اجزای آن چنان ترکیب و تألیف شده‌اند که بهترین نظام ممکن، یعنی نظام احسن را تحقق می‌بخشند.»
 (۱) اصل وجوب‌بخشی علت به معلول
 (۲) اصل وحدت حقیقی وجود
 (۳) اصل سنخیت میان علت و معلول
 (۴) اصل غایتمندی

۱۲

- رابطه‌ی علیت از نظر دیوید هیوم
 (۱) چیزی نیست که با عقل و تجربه ادراک شود.
 (۲) همان عادت ذهنی انسان از توالی حوادث است.
 (۳) در اصل وجود خارجی ندارد و ساخته‌ی ذهن است.
 (۴) حاصل تداعی است و شاید خلاف آن پیش بیاید.

www.my-dars.ir

- ۱۳ در رابطه با استدلال فارابی و ابن سینا در خصوص اثبات وجود خدا کدام گزینه نادرست است؟
- ۱) اولی ابتدا نداشتن سلسله‌ی علت و معلول‌ها را نفی می‌کند.
 - ۲) دومی در استدلال خود از اصل وجوب‌بخشی علت بهره برده است.
 - ۳) اولی وجود علت را مقدم بر وجود معلول معرفی می‌کند.
 - ۴) هر دوی آن‌ها به حالت امکان ذاتی در مقدمات اشاره کرده‌اند.

- ۱۴ اگر کسی به «اصل علیت» و «اصل وجوب‌بخشی علت به معلول» و «اصل سنخیت میان علت و معلول» قائل باشد، کدام معنای اتفاق را ممکن است بپذیرد؟
- ۱) اتفاق به معنای نبود غایت و هدف در پدیده‌ها و اتفاق به معنای رخ دادن حادثه‌ی پیش‌بینی نشده
 - ۲) اتفاق به معنای پدید آمدن هر معلولی از هر علتی و اتفاق به معنای نبود حتمیت میان علت و معلول
 - ۳) اتفاق به معنای نبود حتمیت میان علت و معلول و اتفاق به معنای رخ دادن حادثه‌ی پیش‌بینی نشده
 - ۴) اتفاق به معنای نبود غایت و هدف در پدیده‌ها و اتفاق به معنای نبود حتمیت میان علت و معلول

- ۱۵ دیوید هیوم می‌گوید: «اگر فردا خورشید از غرب طلوع کند، نباید تعجب کرد!»، طبق نظر فلاسفه‌ی اسلامی، کدام اصل این نظر هیوم را رد می‌کند؟
- ۱) اصل سنخیت علت و معلول
 - ۲) اصل ضرورت علی و معلولی
 - ۳) محال بودن ترجیح بلا مرجح
 - ۴) قاعده‌ی وجوب مقدم بر وجود

- ۱۶ در رابطه با علیت کدام گزینه درست است؟
- ۱) قائم به وجود دو طرف است.
 - ۲) رابطه‌ی جاذبه، رابطه‌ی اتکا و ... از این نوع هستند.
 - ۳) آنچه معلول از علت طلب می‌کند، هستی‌یابی است. (۴) مؤخر از وجود طرفین برقرار نمی‌شود.

- ۱۷ کدام گزینه در تبیین عبارت زیر صحیح و مرتبط است؟
- «هنگامی که کلیدی در را باز نمی‌کند، به امتحان کردن سایر کلیدهایمان روی می‌آوریم.»
- ۱) از نظر زمانی وجوب مقدم بر وجود است.
 - ۲) هر چیزی از هر چیزی پدید نمی‌آید.
 - ۳) معتقدیم که هر معلولی به علت نیاز دارد.
 - ۴) ادراک ما مطابق یک هستی نظام‌مند و قانون‌مند است.

- ۱۸ وجوب علی و معلولی با استفاده از کدام قاعده‌ی فلسفی قابل تبیین است؟
- ۱) امتناع ترجیح بلا مرجح
 - ۲) امتناع اجتماع نقیضین
 - ۳) امتناع ارتفاع نقیضین
 - ۴) سنخیت علت و معلول

- ۱۹ کدام گزینه صحیح است؟
- ۱) اگر علت چیزی دارای هستی باشد آن چیز نیز دارای هستی می‌شود.
 - ۲) علت به معلول خود امکان می‌دهد.
 - ۳) علت به معلول خود وجود می‌دهد سپس آنرا واجب می‌کند.
 - ۴) معلول با وجود علت خود، امکان ذاتی دارد.

www.my-dars.ir

۲۰

- کلیت قوانین تجربی به خاطر اصل است که بیت آنرا بیان می کند.
- ۱) وجوب علی و معلولی - «باد ما و بود ما از یاد توست / هستی ما جمله از ایجاد توست»
 - ۲) سنخیت علت و معلول - «باد ما و بود ما از یاد توست / هستی ما جمله از ایجاد توست»
 - ۳) وجوب علی و معلولی - «اگر یک ذره را برگیری از جای / خلل یابد همه عالم سراپای»
 - ۴) سنخیت علت و معلول - «اگر یک ذره را برگیری از جای / خلل یابد همه عالم سراپای»

۲۱

- در ارتباط با مصراع «چو بد کری مشو غافل ز آفات» کدام مطلب نادرست نیست؟
- ۱) با قبول آن و سایر موارد مشابه می توان برای نظم جهان پشتوانه‌ی حسی دقیقی قائل شد.
 - ۲) برای فهم معلول یک پدیده به سراغ عوامل متناسب با آن می رویم.
 - ۳) یکی از مصادیق اصل سنخیت است که برای درک موارد مشابه آن بی نیاز از تجربه نیستیم.
 - ۴) همه‌ی انسان - به جز فلاسفه‌ی تجربه‌گرا - به طور طبیعی آنرا قبول دارند.

۲۲

- کدام گزینه مطابق نظر فیلسوفان مسلمان در مورد علیت نیست؟
- ۱) برای فهم علت بیماری کووید ۱۹ باید به ویروس‌شناسان و تحقیقات آزمایشگاهی آنها مراجعه کرد.
 - ۲) در آزمایشگاه شبانه‌روزی کار می کنیم. حتماً واکسن کرونا را کشف می کنیم. حتماً درمان دارد.
 - ۳) نوزاد ما پس از تولد فهمید باید گریه کند تا غذا بخورد.
 - ۴) قیمت دلار همین طوری بالا نرفته است. اگر اراده‌ای باشد حتماً می توان علاجی برای این مشکل یافت.

۲۳

- دیدگاه فلاسفه‌ی مسلمان در مورد اصل علیت مبتنی بر کدام رویکرد در معرفت‌شناسی است؟
- ۱) معتبر دانستن ابزار عقل و حس و تجربه برای رسیدن به معرفت
 - ۲) عدم توجه به ابزار حس و تجربه برای رسیدن به شناخت
 - ۳) توجه محض به عقل‌گرایی برای وصول به حقیقت
 - ۴) استفاده از همه‌ی ابزارهای معرفتی برای وصول به معرفت

۲۴

- کدام گزینه در رابطه با دیدگاه فلاسفه‌ی اروپایی درباره‌ی اصل علیت صحیح است؟
- ۱) دکارت معتقد بود هر انسانی اصل علیت را با استفاده از عقل خود درمی یابد.
 - ۲) تجربه‌گرایان معتقدند که انسان از طریق حس به اصل علیت پی می برد.
 - ۳) دیوید هیوم بیان کرد که ما یک نوع تداعی را تجربه می کنیم و خود علیت را درک نمی کنیم.
 - ۴) به نظر تجربه‌گرایان ذهن انسان رابطه‌ی علیت را نه رابطه‌ای ضروری بلکه توالی حوادث می پندارد.

۲۵

- از نظر هیوم خوردن غذا علت رفع گرسنگی بوده است، زیرا:
- ۱) می توان گفت - حس، رابطه‌ی ضروری میان خوردن غذا و رفع گرسنگی را درک می کند.
 - ۲) می توان گفت - از طریق عقل می توان به درک این واقعیت رسید.
 - ۳) نمی توان گفت - ما صرفاً توالی دو حادثه را می بینیم نه وجودبخشی علت به معلول.
 - ۴) نمی توان گفت - راهی به جز عقل برای درک واقعیت‌های جهان نیست.

۲۶

- در مورد رابطه‌ی علیت می توان گفت
- ۱) هم‌زمان با وجود معلول شکل می گیرد.
 - ۲) کهن‌ترین مسئله‌ی فلسفی است.
 - ۳) متأخر بر وجود طرفین رابطه است.
 - ۴) مسلماً اولین موضوع وادارکننده‌ی بشر به تفکر است.

۲۷

کدام عبارت در مورد رابطه‌ی علیت درست است؟

- (۱) رابطه‌ی علیت فرع بر وجود علت و معلول است.
 (۲) پرسش از چیستی بازتابی از درک همین رابطه است.
 (۳) این رابطه مانند رابطه‌ی استاد و شاگرد نیست.
 (۴) رابطه‌ی علیت مشروط به وجود دو طرف رابطه است.

۲۸

فلاسفه‌ی مسلمان به چه دلیلی معتقدند که قاعده‌ی علیت از تجربه به دست نمی‌آید؟

- (۱) تجربی دانستن این قاعده منتهی به اجتماع نقیضین می‌شود.
 (۲) انسان به طور مادرزادی در همان بدو تولد با این قاعده آشنا است.
 (۳) مصادیق رابطه‌ی علیت با عقل است که دریافته می‌شوند، نه با تجربه.
 (۴) پژوهش‌های تجربی تنها با پذیرفتن این اصل می‌توانند صورت بگیرند.

۲۹

بحث مغایرت وجود و ماهیت پایه کدام بحث ابن‌سینا بود و هدفش چه چیزی بود؟

- (۱) آسند و اخضر - اثبات علیت
 (۲) آسند و اخضر - اثبات خدا
 (۳) وجوب و امکان - اثبات علیت
 (۴) وجوب و امکان - اثبات خدا

۳۰

چه تعداد از عبارات زیر برای آکوئیناس قابل گفتن است؟

- (الف) متولد قرن ۱۳ پیش از میلاد است.
 (ب) از راهبان بزرگ مسیحی است.
 (ج) فلسفه او امروزه نیز به قوت قبل ادامه دارد.
 (۱) صفر (۲) سه تا (۳) دو تا (۴) یکی

۳۱

کدام گزینه درباره تفکر ارسطویی درست است؟

- (۱) ابن‌سینا آنرا زنده کرد.
 (۲) ابن‌سینا آنرا به اروپا آورد.
 (۳) فرد متأثر از ابن‌سینا آنرا به اروپا آورد.
 (۴) از قبل در اروپا جاری و ساری بود.

۳۲

موضوع فلسفه چیست؟

- (۱) هستی بما هو هستی (۲) مطلق وجود (۳) کشف علة العلل (۴) مطلق ماهیت

۳۳

چه تعداد از عبارات زیر درست است؟

- (الف) مهم‌ترین مبحث مورد مطالعه فلاسفه اولیه هستی و چیستی بوده است.
 (ب) پرکاربردترین کلمه مورد استفاده از فلسفه مغایرت وجود و ماهیت می‌باشد.
 (ج) از مباحث اولیه فلسفه تعیین نسبت وجود و ماهیت است.
 (۱) یکی (۲) دو تا (۳) سه تا (۴) صفر

۳۴

برجسته‌ترین قرون وسطی تفکرات را در اروپا گسترش داد.

- (۱) متکلم - ابن‌سینا (۲) راهب - ابن‌سینا (۳) راهب - شیخ اشراق (۴) متکلم - شیخ اشراق

۳۵

پایه و اساس اثبات خدا از سمت ابن‌سینا از کجا نشأت گرفته است؟

- (۱) وجوب علی و معلولی (۲) مغایرت وجود و ماهیت
 (۳) سنخیت‌های علی و معلولی (۴) برهان امکان و امتناع

۳۶

برجسته‌ترین فیلسوف و متکلم قرون وسطی چه کسی بود؟

- (۱) سنت آگوستین (۲) آکوئیناس (۳) راجر بیکن (۴) دیوید هیوم

۳۷) افرادی مثل آکوئیناس از طریق با افکار ارسطو آشنا شدند.
(۱) ابن سینا (۲) شیخ اشراق (۳) فارابی (۴) بهمن یار

۳۸) دیدگاه «دیوید هیوم» فیلسوف انگلیسی درباره‌ی اصل علیت در کدام گزینه به درستی آمده است؟
(۱) مفهوم علیت و رابطه‌ی علت و معلول جزء مفاهیم پایه‌ای ذهن است.
(۲) اصل علیت بدون دخالت تجربه به دست می‌آید و انسان از آن درک فطری دارد.
(۳) با تکرار حوادث، در ذهن ما چنین تداعی می‌شود که چیزی را از روی عادت، علت چیزی دیگر بنامیم.
(۴) انسان از طریق حس به توالی پدیده‌ها پی می‌برد و رابطه‌ی علیت را بنا می‌نهد.

۳۹) اگر به وجود اتفاق در عالم قائل باشیم و اگر بگوییم نمی‌توان هیچ رخدادی در عالم را پیش‌بینی کرد، به ترتیب، کدام اصل فلسفی را نفی کرده‌ایم؟
(۱) علیت - سنخیت (۲) علیت - علیت (۳) سنخیت - سنخیت (۴) سنخیت - علیت

۴۰) از اعتقاد به اصل وجوب علی و معلولی می‌توان نتیجه گرفت که:
(۱) هر حادثه‌ای در طبیعت، به علت نیاز دارد.
(۲) جهان هستی دستگاهی منظم است.
(۳) ممکن نبود که جهان هستی پدید نیاید.
(۴) هر معلولی، علت خاص خود را دارد.

۴۱) عبارت «چون انسان از جهت وجودی فقیر است، به علت نیاز دارد» با دیدگاه کدام فیلسوف تناسب بیشتری دارد؟
(۱) ابن سینا (۲) خواجه نصیر (۳) بهمنیار (۴) ملاصدرا

۴۲) نظام حاکم بر روابط موجودات عالم و نفس ارتباط و پیوستگی را به ترتیب کدام اصول معین می‌کنند؟
(۱) ضرورت علی و معلولی - علیت
(۲) علیت - سنخیت علت و معلول
(۳) سنخیت علت و معلول - علیت
(۴) سنخیت علت و معلول - ضرورت

۴۳) اگر کفه‌ی ترازوی وجود و عدم، برای یک مفهوم، به نفع وجود سنگین شود، معلوم می‌شود که اولاً آن مفهوم است و ثانیاً

(۱) دارای امکان ذاتی - علت به او وجوب داده است.
(۲) از بیش موجود بوده - نیازمند وجوب علی خواهد بود.
(۳) ممکن‌الوجود بالذات - ترجیح بلامرجح رخ داده.
(۴) ماهیتی امکانی - وجود را برای خودش واجب کرده

۴۴) این‌که فیلسوفان مسلمان، با استفاده از اصل «امتناع ترجیح بلامرجح» اثبات می‌کنند که «هر حادثه‌ای نیازمند علت است». بیان‌گر چیست؟

(۱) پذیرش قاعده‌ی سنخیت علت و معلول توسط آن‌ها (۲) عقلانی بودن اصل علیت و عدم وابستگی به تجربه
(۳) وجود روابط علی و معلولی میان قواعد فلسفی (۴) عدم کاربرد اصل علیت در حیطه‌ی تجربه و حس

۴۵) کدام گزینه دیدگاه فیلسوفان مسلمان درباره‌ی اصل علیت را به درستی بیان می‌کند؟

(۱) علیت چیزی نیست که بتوان آن‌را در پدیده‌های تجربی شناسایی کرد.
(۲) به هیچ وجه نمی‌توان اصل علیت را از طریق شناخت تجربی به دست آورد.
(۳) علیت قاعده‌ای عقلی است که از طریق توالی پدیده‌ها شناخته می‌شود.
(۴) اصل علیت قاعده‌ای فطری است که توسط عقل و تجربه شناخته نمی‌شود.

- ۴۶ از نظر عموم تجربه‌گرایان، انسان چگونه به رابطه‌ی علیت میان خورشید و روشنایی پی می‌برد؟
 (۱) درکی که از علیت دارد را به توالی میان ظهور خورشید و روشنایی روز تعمیم می‌دهد.
 (۲) انسان از اساس قادر نیست چیزی به نام علیت را در میان پدیده‌های متوالی ادراک کند.
 (۳) توالی میان پدیده‌های مختلف و تکرار آن‌ها موجب می‌شود که از روی عادت، به علیت برسیم.
 (۴) پس از مشاهده‌ی توالی میان پدیده‌ها و تکرار این امر، به شناخت رابطه‌ی علیت می‌رسیم.

- ۴۷ اگر برای درک رابطه‌ی علیت به حس و تجربه رجوع کنیم، چه چیزی را درک خواهیم کرد؟
 (۱) تأثیر علت بر معلول
 (۲) توالی پدیده‌ها
 (۳) وجودبخشی علت به معلول
 (۴) تداعی ذهنی

- ۴۸ از نظر ، شناخت قاعده‌ی علیت تجربه است.
 (۱) صدرااییان - مؤخر از
 (۲) پیروان ابن‌سینا - مؤخر از
 (۳) تجربه‌گرایان - مقدم بر
 (۴) تجربه‌گرایان - مؤخر از

- ۴۹ کدام گزینه درباره‌ی رابطه‌ی علیت درست است؟
 (۱) تا معلولی نباشد، علتی نیز در کار نخواهد بود.
 (۲) تا رابطه‌ای علی در کار نباشد، معلولی پدید نمی‌آید.
 (۳) گرچه معلول هست، شاید علت از بین رفته باشد.
 (۴) اگر معلولی وجود دارد، قطعاً علتی نیز در کار است.

- ۵۰ کدام گزینه دیدگاه تجربه‌گرایان درباره‌ی اصل علیت را نشان می‌دهد؟
 (۱) علیت جزء ساختار ذهن است.
 (۲) علیت حاصل توالی پدیده‌هاست.
 (۳) اصل علیت اصلی عقلانی است.
 (۴) علیت امری سوژکتیو است.

- ۵۱ جمله‌ی «علل معین را معلول‌های معینی است.» بیان‌گر چه اصلی است؟
 (۱) امتناع ترجیح بلامرجح
 (۲) قاعده‌ی علیت
 (۳) سنخیت علت و معلول
 (۴) وجوب علی و معلولی

- ۵۲ رابطه‌ی علیت در وجود برقرار می‌شود و تمام هستی با همین رابطه محقق می‌شود.
 (۱) علت - معلول
 (۲) طرفین - معلول
 (۳) معلول - طرفین
 (۴) معلول - علت

- ۵۳ کهن‌ترین مسئله‌ی فلسفه، عبارت است از
 (۱) چیستی وجود
 (۲) علت و معلول
 (۳) چیستی و ماهیت
 (۴) تمایز هستی و چیستی

- ۵۴ شعر «شب تاریک و سنگستان و من مست / قدح از دست من افتاد و نشکست» بر این نکته دلالت دارد که
 (۱) روی دادن حادثه پیش‌بینی نشده رخ داده است.
 (۲) جهل ما را نسبت به همه عوامل تحقق یک معلول نشان می‌دهد.
 (۳) جهان چون چشم و خط و خال و ابروست / که هر چیزی به جای خویش نیکوست
 (۴) زنجیره هدفمند حوادث انکار شده است.

- ۵۵ عبارت «گویند سنگ لعل شود در مقام صبر آری شود ولی به خون جگر شود» به اشاره ندارد؟
 (۱) سنخیت بین علت و معلول
 (۲) تخلف‌ناپذیری معلول از علت
 (۳) ارتباط و پیوستگی پدیده‌ها
 (۴) تقدم اصل امتناع ترجیح بلامرجع بر اصل علیت

۵۶

- کدام مورد درباره‌ی اصل علیت درست است؟
- ۱) همه‌ی فیلسوفان غربی آنرا یک اصل تجربی می‌دانند.
 - ۲) علامه طباطبائی منشا اصلی اعتقاد به آنرا، ذهن انسان می‌داند.
 - ۳) فیلسوفان مسلمان متفق بوده‌اند که یک اصل غیر تجربی است.
 - ۴) از مسائل مهم فیلسوفان مسلمان، چگونگی درک انسان از آن بوده است.

۵۷

مصرع زیر دقیقاً اتفاق به کدام معنا را رد می‌کند؟

«چو بد کردی مباش ایمن ز آفات»

- ۱) نفی اصل سنخیت ۲) نفی غایت‌مندی ۳) نفی علت‌العلل ۴) نفی اصل وجود علی

۵۸

نظریه‌ی هیوم در مورد علیت، درصدد تبیین کدام مسئله است؟

- ۱) بررسی نقش روان در باور رابطه‌ی علیت ۲) چرایی باور عمومی آدمیان به اصل علیت
 ۳) بررسی نقش عقل در باور رابطه‌ی علیت ۴) چگونگی کشف علت‌های طبیعی توسط تجربه

۵۹

اصل امتناع اجتماع نقیضین چگونه به پذیرش عقلانی اصل علیت کمک می‌کند؟

- ۱) یا چیزی به چیز دیگری وجود می‌بخشد یا چیزی خودش به خودش وجود می‌دهد.
 ۲) کشف علل امور طبیعی در عین حال که از طریق تجربه و حس به دست می‌آید تبیین قانع‌کننده‌ای از علیت است.
 ۳) رابطه علیت بازتابی از چرایی بین به وجود آمدن پدیده‌ها است.
 ۴) اصل علیت جزء مفاهیم اولیه و بدیهی است که بدون دخالت تجربه به دست می‌آید.

۶۰

شناسایی خصوصیات هر شیء و درک اثار متفاوت اشیاء معلول پذیرش اصل است و شناخت این اثار گوناگون است.

- ۱) سنخیت - تجربی ۲) ضرورت - عقلی
 ۳) اصل ارتباط و پیوستگی - عقلی ۴) هدف‌مند بودن جهان - تجربی

۶۱

رابطه یک رابطه است. مانند:

- ۱) امکانی - علی - بارش باران و رویش گل ۲) علیت - وجودی - باغبان و رشد نهال
 ۳) امکانی - ضروری - اجزای یک ساعت ۴) علیت - امکانی - استاد و شاگرد

۶۲

با توجه به قواعد عقلی که شناخت تجربی بر آنها متکی است، عبارت

- «کار هر بز نیست خرمن کوفتن / گاو نر می‌خواهد و مرد کهن» با کدام یک از گزاره‌های زیر هم‌خوانی دارد؟
- ۱) نمی‌دانم پس از مرگم چه خواهد شد
 - ۲) گر خدا خواهد نگفتند از بطن پس خدا بنمودشان عجز بشر
 - ۳) روی آر به روی ما نکنی حکم از آن توست
 - ۴) گندم از گندم بروید جو ز جو

www.my-dars.ir

- ۶۳ در پاسخ به ادعای هیوم که بیان نمود براساس تداعی عادت کرده‌ایم توالی دو حادثه را علت و معلول تعبیر کنیم، می‌توان گفت:
- ۱) مفهوم علیت و رابطه علیت جزء مفاهیم پایه‌ای ذهن است و دیدن اشیاء به صورت علت و معلول امری ابژکتیو است نه سوژکتیو
 - ۲) کشف علل امور طبیعی از راه تجربه و حس شکل نمی‌گیرد و برای این که علت حوادث طبیعی را درک کنیم نیازمند قاعده عقلانی هستیم.
 - ۳) هر حادثه‌ای علت خاص خود را دارد و هر معلولی از هر علتی پدید نمی‌آید لذا بین تداعی و توالی حوادث ارتباطی وجود ندارد.
 - ۴) اگر از توالی حوادث مفهوم علیت به ذهن متبادر می‌شود پس می‌توان نتیجه گرفت بین «تکرار توالی حوادث» و مفهوم «علیت» هم رابطه علیت برقرار است.

- ۶۴ کدام عبارت درست است؟
- ۱) انسان تعاقب دو حادثه را از طریق تجربه دریافت می‌کند.
 - ۲) وجود علیت میان دو حادثه، دلیل بر تأثیر و تأثر میان آنها نیست.
 - ۳) درک قاعده‌ی کلی علیت، همان علم حضوری نفس به خود و حالات خود است.
 - ۴) علیت قانونی است که انسان، در اثر مشاهدات بسیار حوادث پی‌درپی آنرا فهمیده است.

- ۶۵ کدام عبارت مفهوم «شانس» در اصطلاح عامیانه را به نحو مناسب‌تری تحلیل می‌کند؟
- ۱) نفی قانون علیت؛ به این معنی که هر معلولی، از هر علتی صادر می‌شود.
 - ۲) عاملی خارج از قانون علیت که بر روند امور یک شخص تأثیر می‌گذارد.
 - ۳) نفی قانون علیت، به این معنی که میان علت و معلول رابطه‌ی ضروری وجود ندارد.
 - ۴) اعتقاد به این که در زنجیره‌ی حوادث زندگی، تعیین اهداف نهایی امکان‌پذیر نیست.

- ۶۶ کدام مورد، عبارت را مطابق نظر فیلسوفان مسلمان کامل می‌کند؟
- «هنگامی که حرارت فلزی را منبسط می‌کند،

- ۱) تجربه کشف می‌کند که حرارت، علت انبساط فلز است.
- ۲) حس، انبساط فلز را و تجربه علت منبسط شدن فلز را درک می‌کند.
- ۳) بداهت عقلی حکم می‌کند که فلز به خاطر حرارت منبسط شده است.
- ۴) تجربه حرارت را علت انبساط فلز یافته و اصل علیت را نتیجه می‌گیرد.

- ۶۷ کدام مورد، درباره‌ی رابطه‌ی علیت درست است؟
- ۱) این اصل با حس و تجربه و یا استدلال عقلی قابل درک است.
 - ۲) رابطه‌ای وجودی است که یک طرف به طرف دیگر نیازمند است.
 - ۳) به دنبال هم آمدن دو حادثه، نشان‌دهنده‌ی رابطه‌ی علیت میان آنها است.
 - ۴) بعد از وجود دو طرف رابطه، که یکی «علت» و دیگری «معلول» است، آن رابطه برقرار می‌شود.

- ۶۸ درباره‌ی درستی کدام مورد، کانت و فیلسوفان مسلمان اختلاف نظر دارند؟
- ۱) دانش بشری متکی بر علیت است.
 - ۲) اصل علیت ما قبل تجربی است.
 - ۳) علیت، اصلی عقلانی است.
 - ۴) علیت امری ذهنی است.

۶۹

- با پذیرش اصل علیت، وجوب بخشی و سنخیت میان علت و معلول، کدام گزینه درست نیست؟
- ۱) اجزای جهان با یکدیگر در ارتباط و به هم پیوسته هستند.
 - ۲) گرچه ممکن است برخی امور در جهان اتفاقی باشد، اما اصل و اساس جهان بر پایه‌ی نظم و انسجام پدیده‌ها است.
 - ۳) نظام هستی تخلف‌ناپذیر و حتمی است.
 - ۴) کارهای روزانه‌ی ما با اعتماد به اصل علیت جاری می‌شود.

۷۰

- درباره‌ی «اتفاق»، کدام گزینه به درستی بیان شده است؟
- ۱) دموکریتوس معتقد بود ماده‌ی اولیه‌ی تشکیل‌دهنده‌ی جهان، اتم‌ها و ذرات ریز تجزیه‌پذیری هستند که در فضای غیرمتناهی پراکنده بوده و به شکلی سرگردان حرکت می‌کرده‌اند. برخورد اتفاقی این ذرات سرگردان سبب پیدایش عناصر و اشیای فعلی در جهان شده است.
 - ۲) داروین معتقد است سازگاری با محیط اتفاقی بوده است، اما تکامل موجودات اتفاقی نبوده و براساس سازگاری آن‌ها رخ داده است.
 - ۳) برخی دانشمندان امروزه آغاز جهان را با بیگ‌بنگ توصیف می‌کنند، بیان آن‌ها درباره‌ی این انفجار به گونه‌ای است که بیشتر مفهوم اتفاق را به یاد می‌آورد.
 - ۴) براساس نظریه‌ی تکامل، باقی ماندن برخی موجودات بر زمین و از بین رفتن گروهی دیگر، به علت سازگاری آن‌ها است، نه یک امر اتفاقی.

۷۱

- کدام گزینه دیدگاه فیلسوفان مسلمان را درباره‌ی علیت بیان می‌کند؟
- ۱) داده‌های تجربی ما مبتنی بر علیت است.
 - ۲) از طریق حس و تجربه نمی‌توان پی به علیت برد.
 - ۳) همین که دو حادثه کنار هم می‌آیند، نشان‌دهنده‌ی علیت است.
 - ۴) برای این که علت حوادث طبیعی را بدانیم، باید به عقل خود مراجعه کنیم، نه به تجربه.

۷۲

- کدام گزینه به درستی بیان شده است؟
- ۱) دکارت معتقد بود علیت به کمک تجربه به دست می‌آید و جزء مفاهیم اولیه و بدیهی است.
 - ۲) تجربه‌گرایان معتقدند انسان از طریق توالی چیزها، پی به علیت می‌برد، بنابراین علیت در ساختار ذهن است و درک آن فطری است.
 - ۳) هیوم اعتباری برای شناخت عقلی قائل نیست و معتقد است که علیت فقط با تجربه قابل درک است.
 - ۴) کانت معتقد است علیت جزء مفاهیم پایه‌ای ذهن است و از جایی گرفته نشده است.

۷۳

- با توجه به رابطه‌ی علت و معلول، کدام گزینه درست است؟
- ۱) علت چیزی است که وجود معلول متوقف بر آن است و تا نباشد، معلول هم پدید نمی‌آید.
 - ۲) معلول در ماهیتش نیازمند علت است، یعنی ماهیتش را از علت می‌گیرد.
 - ۳) علت رابطه‌ای وجودی است، به این صورت که یکی از دو طرف (معلول) به دیگری (علت) وجود می‌دهد.
 - ۴) رابطه‌ی علیت مانند دوستی است، یعنی ابتدا دو طرف رابطه تصور می‌شوند و سپس علیت میان آن‌ها برقرار می‌شود.

www.my-dars.ir

۷۴) قاعده «امتناع ترجیح بلا مرجح» حاوی چه پیامی است؟ (کامل‌ترین گزینه را انتخاب کنید)

- ۱) رجحان یافتن یکی از دو امر مساوی به علتی درونی مبتنی است.
- ۲) شیء به لحاظ ذاتش وجودش سزاوار بر عدمش است.
- ۳) رجحان یافتن یکی از دو امر مساوی بسته به برتری وجود بر عدم است.
- ۴) شیء به لحاظ ذاتش وجودش سزاوارتر از عدمش و منوط به علتی بیرون از ذات خود است.

۷۵) کدام گزینه دیدگاه فیلسوفان مسلمان را درباره علیت بیان می‌کند؟

- ۱) داده‌های تجربی ما مبتنی بر علیت است.
- ۲) از طریق حس و تجربه نمی‌توان با مصداق پی به علیت برد.
- ۳) هیمن که دو حادثه کنار هم می‌آیند، نشان‌دهنده علیت است.
- ۴) برای این که علت حوادث طبیعی را بدانیم، باید به عقل خود مراجعه کنیم، نه به تجربه.

۷۶) گزینه درست را مشخص کنید.

- ۱) دکارت معتقد بود علیت به کمک تجربه به دست می‌آید و جزء مفاهیم اولیه و بدیهی است.
- ۲) تجربه‌گرایان معتقدند انسان از طریق توالی چیزها، پی به علیت می‌برد، بنابراین علیت در ساختار ذهن است و درک آن فطری است.
- ۳) هیوم اعتباری برای شناخت عقلی قائل نیست و معتقد است که علیت فقط با تجربه قابل درک است.
- ۴) کانت معتقد است علیت جزء مفاهیم پایه‌ای ذهن است و از جای یگرفته نشده است.

۷۷) با توجه به رابطه علت و معلول، کدام گزینه درست است؟

- ۱) علت چیزی است که وجود معلول متوقف بر آن است و تا نباشد، معلول هم پدید نمی‌آید.
- ۲) معلول در ماهیتش نیازمند علت است، یعنی ماهیتش را از علت می‌گیرد.
- ۳) علیت رابطه‌ای وجودی است، به این صورت که یکی از دو طرف (معلول) به دیگری (علت) وجود می‌دهد.
- ۴) رابطه علیت مانند دوستی است، یعنی ابتدا دو طرف رابطه تصور می‌شوند و سپس علیت میان آن‌ها برقرار می‌شود.

۷۸) اگر به وجود اتفاق در عالم قائل باشیم و اگر بگوییم نمی‌توان هیچ رخدادی در عالم را پیش‌بینی کرد، به ترتیب، کدام

اصل فلسفی را نافی کرده‌ایم؟

- ۱) علیت - سنخیت ۲) علیت - علیت ۳) سنخیت - سنخیت ۴) سنخیت - علیت

۷۹) اعتقاد به «اتفاق در عالم» و «وجود هرج و مرج در جهان هستی» به ترتیب، نافی کدام اصول فلسفی است؟

- ۱) علیت - علیت ۲) سنخیت - سنخیت ۳) علیت - سنخیت ۴) سنخیت - علیت

۸۰) عبارت «چون انسان از جهت ذاتی ممکن است و نیاز به علتی وجوددهنده دارد.» با دیدگاه کدام فیلسوف مسلمان در

تعارض است؟

- ۱) ابن‌سینا ۲) بهمنیار ۳) میرداماد ۴) ملاصدرا

۸۱) از اعتقاد به اصل وجوب علی و معلولی، می‌توان نتیجه گرفت که:

- ۱) هر حادثه‌ای در طبیعت، به علت نیاز دارد.
- ۲) جهان هستی دستگاهی منظم است.
- ۳) ممکن نبود که جهان هستی پدید نیاید.
- ۴) هر معلولی، علت خاص خود را دارد.

عبارت «چون انسان از جهت وجودی فقیر است، به علت نیاز دارد» با دیدگاه کدام فیلسوف تناسب بیش تری دارد؟
(۱) ابن سینا (۲) خواجه نصیر (۳) بهمنیار (۴) ملاصدرا

با توجه به دو بیت زیر، کدام مفهوم فلسفی، زمینه‌ی پذیرش می‌یابد؟
جهان چون خط و خال و چشم و ابروست / که هر چیزی به جای خویش نیکوست
اگر یک ذره را برگیری از جای / خلل یابد همه عالم سراپای
(۱) اصل سنخیت علت و معلول، به این معنی که از علت‌های خاص، معلول‌های خاص نتیجه می‌شود.
(۲) اصل تقدم وجوب بر وجود؛ به این معنا که هر ممکن‌الوجودی برای پیدایش، باید ابتدا وجوب بیابد.
(۳) اصل تقدم وجوب بر وجود، به این معنی که وجود تا به مرحله‌ی ضرورت نرسد، وجود پیدا نمی‌کند.
(۴) اصل علیت و معلولیت، به این معنی که هر ممکنی به علتی نیاز دارد که وجوب‌دهنده آن باشد.

نظام حاکم بر روابط موجودات عالم و نفس ارتباط و پیوستگی را به ترتیب کدام اصول معین می‌کنند؟
(۱) ضرورت علی و معلولی - علیت
(۲) علیت - سنخیت علت و معلول
(۳) سنخیت علت و معلول - علیت
(۴) سنخیت علت و معلول - ضرورت

اصل سنخیت علت و معلول حاکی از چیست؟
(۱) نفس ارتباط و پیوستگی موجودات عالم
(۲) تخلف‌ناپذیری و حتمیت نظام هستی
(۳) عدم تغییر و دگرگونی در قوانین عامل هستی
(۴) شناخت واقعیتی مستقل از ذهن آدمی

نظام حاکم بر روابط بین علت‌ها و این‌که جهان هستی دستگاه منظمی است که هر جزء آن جایگاه به خصوص دارد، بیانگر کدام اصل است؟
(۱) مغایرت وجود و ماهیت
(۲) تقدم وجوب بر وجود
(۳) سنخیت علت و معلول
(۴) ضرورت علت و معلول

اگر کفه‌ی ترازوی وجود و عدم، برای یک مفهوم، به نفع وجود سنگین شود، معلوم می‌شود که اولاً آن مفهوم است و ثانیاً
(۱) دارای امکان ذاتی - علت به او وجوب داده است.
(۲) از بیش موجود بوده - نیازمند وجوب علی خواهد بود.
(۳) ممکن‌الوجود بالذات - ترجیح بلامرجح رخ داده.
(۴) ماهیتی امکانی - وجود را برای خودش واجب کرده.

سنخیت علت و معلول به این معناست که:
(۱) میان علت و معلول‌های عالم، مناسبات مشابهی برقرار است.
(۲) میان هر علت با معلول خودش مناسبت خاصی حاکم است.
(۳) همه‌ی معلول‌ها به علت واحدی که از سنخ خودشان است ختم می‌شوند.
(۴) معلول‌های جهان هستی، همگی با هم دارای سنخیت خاصی هستند.

این‌که فیلسوفان مسلمان، با استفاده از اصل «امتناع ترجیح بلامرجح» امتناع می‌کنند که «هر حادثه‌ای نیازمند علت است». بیانگر چیست؟
(۱) پذیرش قاعده‌ی سنخیت علت و معلول توسط آن‌ها
(۲) عقلانی بودن اصل علیت و عدم وابستگی به تجربه
(۳) وجود روابط علی و معلولی میان قواعد فلسفی
(۴) عدم کاربرد اصل علیت در حیطه‌ی تجربه و حس

- ۹۰ کدام گزینه نشان‌دهنده‌ی اجتماع دو نقیض است؟
 (۱) چیزی بتواند چیز دیگری را به وجود آورد.
 (۲) چیزی فاقد توان به وجود آوردن چیز دیگری باشد.
 (۳) چیزی خودش به خودش وجود داده باشد.
 (۴) هیچ چیزی از هیچ چیزی پدید نیامده باشد.

- ۹۱ کانت در مسئله‌ی علیت، بیش‌تر از همه تحت تأثیر کدام فیلسوف بود؟
 (۱) هیوم (۲) دکارت (۳) بیکن (۴) آکوئیناس

- ۹۲ کدام گزینه دیدگاه فیلسوفان مسلمان درباره‌ی اصل علیت را به درستی بیان می‌کند؟
 (۱) علیت چیزی نیست که بتوان آن‌را در پدیده‌های تجربی شناسایی کرد.
 (۲) به هیچ وجه نمی‌توان اصل علیت را از طریق شناخت تجربی به دست آورد.
 (۳) علیت قاعده‌ای عقلی است که از طریق توالی پدیده‌ها شناخته می‌شود.
 (۴) اصل علیت قاعده‌ای فطری است که توسط عقل و تجربه شناخته نمی‌شود.

۹۳ کانت اصل علیت را امری می‌دانست؛ زیرا می‌گفت:

- (۱) عینی - ساختار ذهن ما به گونه‌ایست که علیت را نزد خود دارد.
 (۲) ذهنی - از طریق تجربه است که مفهوم علیت را در ذهن می‌سازیم.
 (۳) ذهنی - ساختار ذهن ما به گونه‌ایست که علیت را نزد خود دارد.
 (۴) عینی - از طریق تجربه است که مفهوم علیت را در ذهن می‌سازیم.

- ۹۴ از نظر هیوم، علت اصلی این‌که ما میان برخی پدیده‌ها، رابطه‌ی علی و معلولی برقرار می‌کنیم، چه چیزی است؟
 (۱) تکرار پدیده‌ها (۲) توالی پدیده‌ها (۳) قاعده‌ی عقلی (۴) عادت روانی

- ۹۵ از نظر عموم تجربه‌گرایان، انسان چگونه به رابطه‌ی علیت میان خورشید و روشنایی پی می‌برد؟
 (۱) درکی که از علیت دارد را به توالی میان ظهور خورشید و روشنایی روز تعمیم می‌دهد.
 (۲) انسان از اساس قادر نیست چیزی به نام علیت را در میان پدیده‌های متوالی ادراک کند.
 (۳) توالی میان پدیده‌های مختلف و تکرار آن‌ها موجب می‌شود که از روی عادت، به علیت برسیم.
 (۴) پس از مشاهده‌ی توالی میان پدیده‌ها و تکرار این امر، به شناخت رابطه‌ی علیت می‌رسیم.

۹۶ تفاوت اصلی رابطه‌ی علی با سایر روابط در چیست؟

- (۱) رابطه‌ای پیش از وجود دو طرف رابطه است.
 (۲) بین معلول و علت، بعد از وجود دو طرف پدید می‌آید.
 (۳) چیزی جز نیازمندی معلول به علت (و بالعکس) نیست.
 (۴) رابطه‌ای درست در خود وجود علت و معلول است.

۹۷ اگر برای درک رابطه‌ی علیت به حس و تجربه رجوع کنیم، چه چیزی را درک خواهیم کرد؟

- (۱) تأثیر علت بر معلول (۲) توالی پدیده‌ها
 (۳) وجودبخشی علت به معلول (۴) تداعی ذهنی

www.dars-dars.ir

۹۸ از نظر ، شناخت قاعده‌ی علیت تجربه است.

- (۱) صدرا بیان - مؤخر از (۲) پیروان ابن‌سینا - مؤخر از
 (۳) تجربه‌گرایان - مقدم بر (۴) تجربه‌گرایان - مؤخر از

۹۹ کدام گزینه تعریف مناسبی از «علت» ارائه می‌کند؟

- (۱) چیزی که وجود معلول از آن جدا نمی‌شود.
(۲) چیزی که معلول در هستی خود به آن نیازمند است.
(۳) چیزی که در هستی معلول ساری و جاری است.
(۴) چیزی که در هستی خود به چیز دیگری نیازمند است.

۱۰۰ کدام گزینه درباره‌ی رابطه‌ی علّیت درست است؟

- (۱) تا معلولی نباشد، علّتی نیز در کار نخواهد بود.
(۲) تا رابطه‌ای علّی در کار نباشد، معلولی پدید نمی‌آید.
(۳) گرچه معلول هست، شاید علّت از بین رفته باشد.
(۴) اگر معلولی وجود دارد، قطعاً علّتی نیز در کار است.

۱۰۱ پرسش از امور، بازتاب‌دهنده‌ی قاعده‌ی علّیت است که

- (۱) چیستی - حتی در ذهن کودکان نیز ایجاد می‌شود.
(۲) چرایی - مغایرت وجود و ماهیت را مشخص می‌کند.
(۳) چرایی - در تبیین ذهنی نیازمند استدلال است.
(۴) چیستی - کهن‌ترین مسئله‌ی فلسفی تاریخ اندیشه است.

۱۰۲ کدام گزینه دیدگاه تجربه‌گرایان درباره‌ی اصل علّیت را نشان می‌دهد؟

- (۱) علّیت جزء ساختار ذهن است.
(۲) علّیت حاصل توالی پدیده‌هاست.
(۳) اصل علّیت اصلی عقلانی است.
(۴) علّیت امری سوژکتیو است.

۱۰۳ اصل برای نظم دقیق جهان فراهم می‌کند.

- (۱) علّیت - پشتوانه‌ی عقلی
(۲) سنخیت - ضرورت وجودی
(۳) علّیت - ضرورت وجودی
(۴) سنخیت - پشتوانه‌ی عقلی

۱۰۴ منظور از اجتماع و ارتفاع دو نقیض چیست؟

- (۱) صدق و کذب هم‌زمان دو قضیه
(۲) تناقض میان دو قضیه‌ی صادق و کاذب
(۳) باور به درستی دو قضیه‌ی نقیض
(۴) صدق هم‌زمان و کذب هم‌زمان دو نقیض

۱۰۵ از نظر فیلسوفان مسلمان، اصل «امتناع ترجیح بلامرجّح» از اصل به دست می‌آید.

- (۱) امتناع اجتماع و ارتفاع دو نقیض
(۲) سنخیت علّت و معلول
(۳) مغایرت وجود و ماهیت
(۴) علّت و معلول

۱۰۶ جمله‌ی «علل معین را معلول‌های معینی است.» بیان‌گر چه اصلی است؟

- (۱) امتناع ترجیح بلامرجّح
(۲) قاعده‌ی علّیت
(۳) سنخیت علّت و معلول
(۴) وجوب علّی و معلولی

۱۰۷ رابطه‌ی علّیت در وجود برقرار می‌شود و تمام هستی با همین رابطه محقق می‌شود.

- (۱) علّت - معلول
(۲) طرفین - معلول
(۳) معلول - طرفین
(۴) معلول - علّت

۱۰۸ از نظر کانت، درک اشیا به صورت علّت و معلول است.

- (۱) عادت ذهنی
(۲) امری عینی
(۳) امری ذهنی
(۴) تداعی ذهنی

۱۰۹ دیوید هیوم درباره‌ی علّیت می‌گوید: آنچه ما از طریق حس و تجربه ادراک می‌کنیم است.

- (۱) عادت روانی
(۲) توالی پدیده‌ها
(۳) رابطه‌ی علّیت
(۴) تداعی ذهنی

۱۱۰

رابطه‌ی بین علت و معلول از هر رابطه‌ای عمیق‌تر است؛ زیرا:

- (۱) رابطه‌ی قبل از وجود است.
- (۲) رابطه‌ی بعد از وجود است.
- (۳) رابطه‌ای در خود وجود است.
- (۴) قائم به هر دو طرف است.

۱۱۱

در ارتباط با رابطه‌ی «معلم با دانش‌آموز» کدام گزینه درست است؟

- (۱) رابطه، فرع بر وجود دو طرف است.
- (۲) رابطه، قائم به هر دو طرف نیست.
- (۳) رابطه، در وجود آن دو برقرار است.
- (۴) رابطه، از سنخ روابط علی و معلولی است.

۱۱۲

در رابطه‌ی علت، معلول از نظر وجودی هستند.

- (۱) با خود رابطه هم‌زمان (۲) مقدم بر وجود رابطه (۳) مؤخر بر وجود رابطه (۴) مستقل از خود رابطه

۱۱۳

نیازمندی معلول به علت در چیست؟

- (۱) چیستی (۲) ماهیت (۳) هستی (۴) چرایی

۱۱۴

کهن‌ترین مسئله‌ی فلسفه، عبارت است از

- (۱) چیستی وجود (۲) علت و معلول (۳) چیستی و ماهیت (۴) تمایز هستی و چیستی

۱۱۵

بیت «چو بدی کردی مشو ایمن ز آفات / که واجب شد طبیعت را مکافات» بیانگر کدام اصل فلسفی است؟

- (۱) تقدم وجود بر وجود (۲) وجوب علی و معلولی (۳) اصل علت و معلول (۴) سنخیت علت و معلول

۱۱۶

اصطلاح «اتفاق» در فلسفه به چه معناست؟

- (۱) هم‌زمانی دو حادثه (۲) رخداد حادثه بدون علت (۳) انکار اصل سنخیت (۴) تقدم وجود بر وجوب

۱۱۷

کدام اصل میان علت و معلول انتظام خاصی برقرار می‌سازد و نظام و قانون‌مندی جهان هستی را در نظر ما نمودار می‌کند و در پرتو کدام اصل، نظام جهان انتظام می‌یابد؟

- (۱) علت - سنخیت (۲) سنخیت - سنخیت (۳) سنخیت - علت (۴) علت - علت

۱۱۸

در پرتو کدام اصل و قاعده، نظام جهان در اندیشه‌ی ما به صورت دستگاهی منظم و مرتب درمی‌آید؟

- (۱) سنخیت علت و معلول (۲) وجوب علی و معلولی (۳) قاعده‌ی علت و معلول (۴) تقدم وجوب بر وجود

۱۱۹

عبارت زیر با دیدگاه منافات دارد.

- (۱) ابن‌سینا و پیروانش (۲) تجربه‌گرایانی مثل هیوم (۳) تجربه‌گرایانی مثل بیکن (۴) عموم فیلسوفان مسلمان

۱۲۰

کدام گزینه رابطه‌ی علت محسوب نمی‌شود؟

- (۱) تمام هستی و بخشی از واقعیت معلول یا علت تحقق می‌یابد.
- (۲) مطلقاً در هیچ رابطه‌ی دیگری وجود دادوستد نمی‌شود.
- (۳) اگر علت نباشد معلول هم نمی‌تواند وجود داشته باشد.
- (۴) این رابطه نیازمندی معلول به علت در هستی خود است.

- ۱۲۱ تفاوت رابطه‌ی علیت با رابطه‌ای مانند کارگر و کارفرما چیست؟
 (۱) وجود دو طرف رابطه در علیت، پیش از وجود رابطه است.
 (۲) وجود رابطه در رابطه‌ی علیت، پیش از دو طرف رابطه است.
 (۳) در علیت، وجود رابطه با وجود دو طرف رابطه هم‌زمان است.
 (۴) در علیت، با از بین رفتن رابطه، دو طرف هم‌چنان موجودند.

- ۱۲۲ کدام گزینه با دیدگاه کانت درباره‌ی علیت سازگار نیست؟
 (۱) علیت جزء ساختار ذهن است.
 (۲) ما جهان را علی و معلولی می‌فهمیم.
 (۳) علیت از ادراک حسی ناشی می‌شود.
 (۴) علیت امری سوژکتیو است نه عینی.

- ۱۲۳ نمی‌توان گفت که هر معلولی، قطع نظر از علتش، دارد.
 (۱) امکان ذاتی و ماهوی
 (۲) نسبت به وجود عدم حالت تساوی
 (۳) نسبت به وجود، حالت ضروری
 (۴) فقدان وجوب وجودی

- ۱۲۴ دو اصلی که نفس ارتباط و پیوستگی موجودات عالم و نظم حاکم بر روابط عالم هستی را معلوم می‌سازند به ترتیب کدام‌اند؟
 (۱) امتناع تناقض - اصل علیت
 (۲) اصل سنخیت - قاعده‌ی علیت
 (۳) اصل علیت - امتناع تناقض
 (۴) اصل علیت - اصل سنخیت

- ۱۲۵ منظور از ابژکتیو و سوژکتیو، به ترتیب و است.
 (۱) ذهنی - عینی
 (۲) علت - معلول
 (۳) عقلی - تجربی
 (۴) عینی - ذهنی

- ۱۲۶ کدام فیلسوف، از «فطری بودن» اصل علیت در عقل انسان صحبت می‌کند؟
 (۱) دکارت
 (۲) ابن‌سینا
 (۳) هیوم
 (۴) ملاصدرا

- ۱۲۷ رابطه‌ی بین علت و معلول، در مبانی فیلسوفان علت و معلول است.
 (۱) در خود وجود
 (۲) فرع بر وجود
 (۳) مقدم بر وجود
 (۴) وابسته به وجود

- ۱۲۸ کدام گزینه درباره‌ی اصل علیت نادرست است؟
 (۱) قطعاً یکی از کهن‌ترین مسائل فلسفی در تاریخ محسوب می‌شود.
 (۲) بی‌شک نخستین مسئله‌ای است که ذهن بشر را متوجه خود کرد.
 (۳) از دوران کودکی در قالب پرسش از چرایی خود را جلوه‌گر می‌سازد.
 (۴) از نظر حکمای مسلمان، قاعده‌ای است که توسط عقل کشف می‌شود.

- ۱۲۹ کدام یک از گزینه‌های زیر، مورد قبول ابن‌سینا و هیوم است؟
 (۱) از طریق استدلال عقلی و بدون رجوع به ادراک حسی و شناخت تجربی نمی‌توان اصل علیت را شناخت.
 (۲) اگر به حس رجوع کنیم، علیت را نمی‌بینیم، بلکه صرفاً پدیده‌ای را بعد از پدیده‌ی دیگری مشاهده می‌کنیم.
 (۳) ادراک حسی و تجربی تنها توالی پدیده‌ها را نشان می‌دهد و برای درک علیت باید از عقل کمک گرفت.
 (۴) برای شناخت اصل علیت، نیاز است که داده‌های تجربی را توسط عقل به صورت قاعده‌ای عقلی درآوریم.

کدام مورد عبارت را به درستی کامل می‌کند؟ «تجربه به موارد تعلق می‌گیرد و نتیجه آن»

- (۱) جزئی - به دلیل تکرار در شرایط یکسان، قابل تعمیم است.
- (۲) جزئی - شرط دقت کافی و تکرار شرایط یکسان، کلیت دارد.
- (۳) کلی - به شرط تکرار کافی و دقیق، تعمیم‌پذیر است.
- (۴) جزئی - محدود به موارد خاص است، مگر بر اساس اصول عقلانی.

مای دررس

گروه آموزشی عصر

www.my-dars.ir

۱ گزینه ۲ پاسخ صحیح است. مطابق با اصل سنخیت از هر علت خاص معلول خاصی صادر می‌شود و بین این‌ها تناسب و همبستگی برقرار است. در گزینه‌ی ۲ این مضمون بیان می‌شود که خاک شوره‌زار نمی‌تواند گل و سنبل بر بیارد.

۲ گزینه ۱ پاسخ صحیح است. فلاسفه‌ی مسلمان می‌گویند، اصل علیت یک قاعده‌ی عقلی است و از تجربه به دست نمی‌آید؛ زیرا هر داده‌ی تجربی خود مبتنی بر این قاعده است. (پس درک خود اصل علیت از طریق عقل است و با تجربه به دست نمی‌آید)

البته، بعد از درک علیت، برای این‌که علت حوادث طبیعی را بدانیم، باید از حس و تجربه‌ی خود استفاده کنیم. کشف علل امور طبیعی از طریق حس و تجربه صورت می‌گیرد. کودک وقتی صدایی می‌شنود، رویش را به سمت صدا برمی‌گرداند تا عامل آن را شناسایی کند. (پس کشف علت حوادث طبیعی، یعنی کشف علت چیزها و با تجربه حاصل می‌شود)

در گزینه‌های سؤال کشف علت خاص حادثه مطرح شده است که با گزینه‌ی ۱ که حاوی تجربه است برگزیده شود.

۳ گزینه ۲ پاسخ صحیح است. معنای لفظی تحصیل حاصل یعنی به دست آوردن چیزی که آنرا اکنون دارا هستیم. اگر رابطه‌ی علیت بعد از وجود باشد یعنی معلول وجود دارد و بعد رابطه‌ی علیت برقرار می‌شود. اما اگر معلول موجود باشد دیگر رابطه‌ی وجودبخشی علت به معلول معنایی نخواهد داشت (رد گزینه‌ی ۴). پس در رابطه‌ی علیت یک طرف رابطه علت است و طرف دیگر خود رابطه‌ی وجودبخشی است، پس یک طرف آن خود رابطه است (رد گزینه‌ی ۳). آنچه علت از معلول طلب می‌کند هستی‌یابی است یعنی علت ایجاب می‌کند که معلول به وجود آید (رد گزینه‌ی ۱)؛ اما معلول پیش از رابطه‌ی علیت اصلاً وجود ندارد که بخواهد طلب یا ایجابی نسبت به علت داشته باشد. معلول تمام هستی خود را از علت می‌گیرد (تأیید نادرستی گزینه‌ی ۲).

۴ گزینه ۳ پاسخ صحیح است. فلاسفه مسلمان اصل علیت را یک قاعده عقلی می‌دانند، اما عقلی بودن به معنای مادرزادی بودن نیست. (رد گزینه ۱) هیوم نظر تجربه‌گرایان را مبنی بر تجربی پذیر بودن رابطه علیت نمی‌پذیرد. (رد گزینه ۲). همه فلاسفه یافتن بسیاری از مصادیق علت و معلول را نیازمند آموزش و تجربه می‌دانند. (رد گزینه ۴) درس ۳ صفحه ۱۵ تا ۱۷

۵ گزینه ۴ پاسخ صحیح است. در گزینه‌های ۱ و ۲ و ۳ کلمه‌ی (باید) مربوط به فعل اختیاری انسان می‌شوند ولی در گزینه‌ی ۴ (باید) برای (دری) به کار رفته که مانعی برای باز شدن آن وجود ندارد. بنابراین همه‌ی شرایط برای باز شدن در (علت) مهیا است و لذا ضرورتاً باز خواهد شد (معلول).

۶ گزینه ۱ پاسخ صحیح است. کانت علیت را جزو ساختار ذهن می‌داند و هیوم هم درک آن را با حس و عقل انکار نمی‌کند پس هر دو توافق دارند که علیت از طریق حواس درک نمی‌شود.

۷ گزینه ۱ پاسخ صحیح است. دکارت درک اصل علیت را فطری و ذاتی می‌دانست. در حالی‌که فیلسوفان مسلمان آنرا اصلی می‌دانستند که توسط عقل ادراک می‌شود و در تجربه مشکوف نیست.

۸ گزینه ۳ پاسخ صحیح است. بر اثر مشاهده خورشید و روشن شدن زمین، در ذهن ما چنین منعکس می‌شود که خورشید «علت» روشن شدن زمین است. هیوم این حالت ذهنی را «تداعی» می‌نامد و می‌گوید تداعی چیزی جز یک امر روانی ناشی از توالی و پشت سر هم آمدن پدیده‌ها نیست. از این طریق است که ما پنداشته‌ایم یک رابطه ضروری میان طلوع خورشید و روشن شدن زمین برقرار است.

۹ گزینه ۲ پاسخ صحیح است. اصل علیت از اصل محال بودن ترجیح بلا مرجح و اصل محال بودن ترجیح بلا مرجح از اصل بدیهی امتناع اجتماع نقیضین به دست آمده است. اما صورت سؤال به نحوه اعتقاد به پذیرش اصل علیت اشاره ندارد و فقط تعریفی است از مفهوم علیت.

۱۰ گزینه ۱ پاسخ صحیح است. فلاسفه‌ی مسلمان می‌گویند، اصل علیت یک قاعده‌ی عقلی است و از تجربه به دست نمی‌آید؛ زیرا هر داده‌ی تجربی خود مبتنی بر این قاعده است. (پس درک خود اصل علیت از طریق عقل است و با تجربه به دست نمی‌آید)

البته، بعد از درک علیت، برای این‌که علت حوادث طبیعی را بدانیم، باید از حس و تجربه‌ی خود استفاده کنیم. کشف علل امور طبیعی از طریق حس و تجربه صورت می‌گیرد. کودک وقتی صدایی می‌شنود، رویش را به سمت صدا برمی‌گرداند تا عامل آن را شناسایی کند. (پس کشف علت حوادث طبیعی، یعنی کشف علت چیزها، با تجربه حاصل می‌شود)

در گزینه‌های سؤال کشف علت خاص حادثه مطرح شده است که باید گزینه‌ی ۱ که حاوی تجربه است برگزیده شود. بررسی سایر گزینه‌ها:

گزینه‌ی ۱: تجربه علت را ادراک می‌کند نه علیت را، به تفاوت این دو توجه کنید.

گزینه‌ی ۳: از لحاظ محتوا ایرادی ندارد اما به پرسش اولیه ارتباطی ندارد و گزینه بی‌ربط است.

گزینه‌ی ۴: مانند گزینه‌ی ۲، تجربه نمی‌تواند علیت را ادراک کند.

۱۱ گزینه ۳ پاسخ صحیح است. با قبول اصل سنخیت بین علت و معلول می‌توان برای نظم دقیق موجود در جهان پشتوانه‌ای عقلی قائل شد. در این‌جا با اشاره‌ی ابن‌سینا به نظم احسن در میان اجزای عالم طبیعت، در واقع به نوعی سنخیت میان اجزای جهان را می‌توان برداشت کرد.

۱۲ گزینه ۱ پاسخ صحیح است. خیلی خیلی دقت کنید که مفاهیم «رابطه‌ی علیت»، «اصل علیت» و «ادراک علیت» را با هم اشتباه نگیرید و در فهم سخن فیلسوفان خیلی ساده‌انگارانه سخنشان را به هر کدام از این‌ها نسبت ندهید. «رابطه‌ی علیت» یک رابطه‌ی وجودی در جهان است که یک چیز به چیز دیگر وجود می‌دهد. «اصل علیت» این قانون کلی در ذهن ما است که هر معلولی علتی دارد، نه خود آن رابطه‌ی وجودی در خارج. هیوم راجع به اصل علیت و آن شناختی که ما از علیت داریم سخن می‌گوید، نه درباره‌ی خود علیت در جهان خارج! آنچه هیوم می‌گوید این است که ما نمی‌توانیم به طور یقینی در جهان رابطه‌ای به نام رابطه‌ی علیت بشناسیم چون شناخت درست همان شناخت تجربی است و حس و تجربه نمی‌تواند چیزی به نام علیت شناسایی کند. وقتی کسی بگوید فلان چیز را نمی‌توان شناخت می‌آید درباره‌ی آن سخن می‌گوید و می‌گوید وجود ندارد، حاصل تداعی و ... است؟ نه! چون صادر کردن این احکام خود نوعی شناخت است. پس پاسخ صحیح گزینه‌ی ۱ است و سایر گزینه‌ها مربوط به نظر هیوم پیرامون «اصل علیت / قانون علیت» است، نه رابطه‌ی علیت.

۱۳ گزینه ۴ پاسخ صحیح است. فارابی از نظریه‌ی «امکان ذاتی» در استدلال خود بهره نبرده است.

۱۴ گزینه ۱ پاسخ صحیح است. اتفاق به معنای وجود رخداد‌های پیش‌بینی نشده و نبود غایت و هدف در پدیده‌ها منافاتی با پذیرش اصل علیت و اصل وجوب‌بخشی علت به معلول و اصل سنخیت میان علت و معلول ندارد.

- ۱۵) گزینه ۱ پاسخ صحیح است. در پرتو اصل سنخیت نظام جهان انتظام می‌یابد و در اندیشه‌ی ما به صورت دستگامی منظم و مرتب درمی‌آید و هیچ جزئی امکان ندارد در جای جزء دیگری قرار بگیرد.
- ۱۶) گزینه ۴ پاسخ صحیح است. تشریح سایر گزینه‌ها:
گزینه‌ی ۱: روابط بعد از وجود، قائم به وجود دو طرف است.
گزینه‌ی ۲: در رابطه جاذبه، رابطه اتکا و ... ابتدا باید دو طرف باشند تا رابطه برقرار شود؛ بنابراین روابط این گزینه نیز مربوط به روابط بعد از وجود است.
گزینه‌ی ۳: معلول قبل از وجود، موجود نیست که طلبی از علتش داشته باشد؛ چون به واسطه‌ی علت است که هستی می‌یابد.
- ۱۷) گزینه ۳ پاسخ صحیح است. عبارت ذکر شده بیان‌گر اصل وجوب‌بخشی علت به معلول است مطابق این اصل هر معلولی به علت نیاز دارد و یک رابطه‌ی ضروری میان علت و معلول آن است، نمی‌شود که میان حوادث رابطه‌ای ضروری برقرار نباشد. مثلاً اگر عوامل پیدایش باران وجود داشته باشد، حتماً باران خواهد بارید. این‌جا نیز اگر کلید به در بخورد حتماً باز می‌شود. در غیر این صورت حتماً کلید اشتباهی را برداشته‌ایم.
توجه: تقدم وجوب بر وجود از نظر رتبی است، نه زمانی (رد گزینه‌ی ۱) و سایر گزینه‌ها نیز مربوط به اصل سنخیت میان علت و معلول هستند، نه اصل ضرورت علی و معلولی.
- ۱۸) گزینه ۱ پاسخ صحیح است. وجود معلول آن‌گاه ضروری می‌شود که مرجح (علت) موجود باشد بدون مرجح، معلول نه وجوب پیدا می‌کند نه وجود.
- ۱۹) گزینه ۱ پاسخ صحیح است. اگر علت یک چیز موجود شود، موجود شدن آن چیز نیز واجب می‌شود و ضرورت می‌یابد. تشریح سایر گزینه‌ها:
گزینه‌ی ۲: علت به معلول خود ضرورت وجود می‌بخشد و معلول را موجود می‌کند.
گزینه‌ی ۳: اشیاء در ذات و ماهیت خود، ممکن‌الوجود بوده‌اند و اگر اکنون موجود هستند، به خاطر این است که به واسطه‌ی علت خود از حالت امکانی خارج شده و وجود برای آن‌ها ضروری و واجب شده و لذا موجود گردیده‌اند. (وجوب وجود)
- گزینه‌ی ۴: معلول با قطع نظر از علت، «امکان ذاتی» دارد؛ یعنی ذات و ماهیت آن نسبت به وجود و عدم مساوی است. با آمدن علت، وجود معلول ضرورت می‌یابد و موجود می‌شود.
- ۲۰) گزینه ۴ پاسخ صحیح است. با قبول اصل سنخیت می‌توان برای نظم دقیق جهان پشتوانه‌ی عقلی قائل شد (بیت گزینه‌های ۳ و ۴). دانشمندان با تکیه بر همین اصل، تحقیقات علمی خود را پیگیری می‌کنند؛ آنان وقتی با پدیده‌ای مواجه می‌شوند و می‌خواهند علت آنرا بیابند، به سراغ عواملی می‌روند که تناسب بیشتری با آن پدیده دارد و علت آن پدیده را در میان آن عوامل جست‌وجو می‌کنند تا این‌که به علت ویژه‌ی آن دست یابند.
- ۲۱) گزینه ۳ پاسخ صحیح است. عبارت صورت سؤال یکی از مصداق‌های اصلی عقل سنخیت است که برای درک مصادیق آن اصل (یعنی موارد مشابه عبارت صورت سؤال) باید از تجربه کمک بگیریم. تشریح سایر گزینه‌ها:
گزینه‌ی ۱: با قبول اصل سنخیت می‌توان برای نظم دقیق جهان پشتوانه‌ی «عقلی» قائل شد.
گزینه‌ی ۲: وقتی با پدیده‌ای مواجه می‌شویم و می‌خواهیم «علت» آنرا بیابیم، به سراغ عواملی می‌رویم که تناسب بیشتری با آن پدیده دارد.
گزینه‌ی ۴: همه‌ی انسان‌ها به طور طبیعی اصل سنخیت را قبول دارند اما فلاسفه‌ی تجربه‌گرا آنرا یک اصل تجربی می‌دانند نه عقلی.

گزینه ۳ پاسخ صحیح است. از نظر فیلسوفان مسلمان، این‌گونه نیست که انسان به طور مادرزادی در همان بدو تولد با این قاعده آشنا بوده و آن را درک می‌کرده است. آنان می‌گویند: «همین که ذهن انسان شکل گرفت و متوجه اصل امتناع اجتماعی نقیضین شد، درمی‌یابد که پدیده‌ها خودبه‌خود به وجود نمی‌آیند.» تشریح سایر گزینه‌ها: گزینه‌ی ۱: (از نظر فیلسوفان مسلمان) کشف علل امور طبیعی از طریق حس و تجربه صورت می‌گیرد. گزینه‌ی ۲: از نظر فلاسفه‌ی مسلمان اصل علیت یک قاعده‌ی عقلی است و از تجربه به دست نمی‌آید؛ زیرا دانشمندان علوم طبیعی به دلیل پذیرفتن اصل علیت دست به تجربه می‌زنند تا علل حوادث را پیدا کنند. پس هر تلاش تجربی خود مبتنی بر این قاعده است. گزینه‌ی ۴: (از نظر فیلسوفان مسلمان) همین که ذهن انسان شکل گرفت و متوجه اصل امتناع اجتماع نقیضین شد، درمی‌یابد که پدیده‌ها خودبه‌خود به وجود نمی‌آیند؛ زیرا این‌که چیزی خودش به وجود بدهد، به معنای آن است که چیزی که نیست، قبلاً باشد تا بتواند خودش را به وجود بیاورد و این، همان اجتماع نقیضین است که محال بودن آن بدیهی است.

گزینه ۱ پاسخ صحیح است. فلاسفه‌ی مسلمان اصل علیت را یک اصل عقلانی می‌دانند و در عین حال معتقدند کشف علل پدیده‌ها با حس و تجربه صورت می‌گیرد.

گزینه ۳ پاسخ صحیح است. هیوم می‌گوید، بر اثر مشاهده‌ی خورشید و روشن شدن زمین، در ذهن ما چنین منعکس می‌شود که خورشید «علت» روشن شدن زمین است. او این حالت ذهنی را «تداعی» می‌نامد و می‌گوید تداعی چیزی جز یک امر روانی ناشی از توالی و پشت سرهم آمدن پدیده‌ها نیست. از این طریق است که ما پنداشته‌ایم یک رابطه‌ی ضروری میان طلوع خورشید و روشن شدن زمین برقرار است. تشریح سایر گزینه‌ها: گزینه‌ی ۱: از نظر دکارت علیت جزء مفاهیم اولیه‌ای است که انسان آنرا به طور فطری درک می‌کند؛ یعنی هر انسانی، با درکی از رابطه‌ی علیت متولد می‌شود و درک این رابطه نیاز به تجربه و یا آموزش ندارد. گزینه‌ی ۲: تجربه‌گرایان معتقدند که انسان از طریق حس به توالی پدیده‌ها پی می‌برد. (نه اصل علیت) گزینه‌ی ۴: تجربه‌گرایان می‌گویند که مثلاً چون زمین همواره با آمدن خورشید، روشن می‌شود و با ناپدید شدن آن، تاریک می‌گردد، انسان متوجه رابطه‌ای میان این دو پدیده شده و دانسته که تا خورشید نیاید، زمین هم روشن نمی‌شود، یعنی یک رابطه‌ی ضروری میان طلوع خورشید و روشن شدن زمین یافته است. (پس خود انسان آنرا ضروری می‌پندارد.)

گزینه ۳ پاسخ صحیح است. هیوم تنها راه شناخت واقعیات را حس و تجربه می‌دانست، اما در عین حال معتقد بود که رابطه‌ی علیت (این‌که علت به معلول وجود می‌بخشد) با حس قابل درک نیست، زیرا حس فقط توالی و پشت سر هم آمدن دو حادثه را درک می‌کند.

گزینه ۱ پاسخ صحیح است. رابطه‌ی علیت رابطه‌ای وجودی است، یعنی وجود یکی ضرورتاً وابسته به وجود دیگری است؛ بنابراین مانند رابطه‌ی دوستی نیست که در آن ابتدا وجود دو فرد فرض می‌شود و سپس میان آنها دوستی برقرار می‌گردد. به عبارت دیگر هم‌زمان با به وجود آمدن معلول، رابطه‌ی علیت به وجود می‌آید. تشریح سایر گزینه‌ها:

www.my-dars.ir

گزینه‌ی ۲: رابطه‌ی علیت یکی از کهن‌ترین مسائل فلسفی است. گزینه‌ی ۳: رابطه‌ی علیت بعد از وجود طرفین رابطه ایجاد نمی‌شود. گزینه‌ی ۴: شاید نخستین مسئله‌ای که بشر را به تفکر و اندیشه وادار کرده است، چگونگی رابطه‌ی علت و معلول باشد.

- ۲۷) گزینه ۳ پاسخ صحیح است. رابطه‌ی علیت مانند روابط دیگر نیست. رابطه‌ی استاد و شاگرد بعد از وجود دو طرف رابطه شکل می‌گیرد در حالی که رابطه‌ی علیت در خود وجود است.
- ۲۸) گزینه ۴ پاسخ صحیح است. از نظر فلاسفه‌ی مسلمان اصل علیت یک قاعده‌ی عقلی است و از تجربه به دست نمی‌آید، زیرا دانشمندان علوم طبیعی به دلیل پذیرفتن اصل علیت دست به تجربه می‌زنند تا علل حوادث را پیدا کنند. پس هر تلاش تجربی خود مبتنی بر این قاعده است. تشریح سایر گزینه‌ها:
گزینه ۱: در متن توضیحی با این محتوا یافت نمی‌شود.
گزینه ۲: از نظر این فیلسوفان این گونه نیست که انسان به طور مادرزادی در همان بدو تولد با این قاعده آشنا بوده و آنرا درک می‌کرده است.
گزینه ۳: درک اصل (قاعده‌ی) علیت را با درک (یا یافتن) مصادیق آن اشتباه نگیرید. برای این که علت هر حادثه‌ای را بدانیم، باید در بیش‌تر موارد از حس و تجربه‌ی خود استفاده کنیم.
- ۲۹) گزینه ۴ پاسخ صحیح است. بحث مغایرت و وجود و ماهیت پایه بحث وجوب و امکان بود.
- ۳۰) گزینه ۱ پاسخ صحیح است. هیچ‌کدام از عبارات درست نیستند. آکوئیناس در قرن ۱۳ میلادی می‌زیسته است و از بزرگان است نه راهبان و هم‌چنین فلسفه او به قوت قبل در جریان نیست.
- ۳۱) گزینه ۳ پاسخ صحیح است. آکوئیناس این تفکر را از ابن‌سینا گرفت و در اروپا آورد.
- ۳۲) گزینه ۲ پاسخ صحیح است. فلسفه درباره‌ی مطلق ماهیت صحبتی نمی‌کند به عنوان هدف اصلی. بلکه هدف اصلی و موضوع اصلی فلسفه مطلق وجود است که می‌توان این را مهم‌ترین موضوع فلسفه اولی نیز دانست.
- ۳۳) گزینه ۱ پاسخ صحیح است. فقط مورد سوم درست است.
مورد اول: مهم‌ترین بحث نبود، بلکه یکی از مهم‌ترین مباحث مورد مطالعه بوده است.
مورد دوم: پرکاربردترین کلمات نیست بلکه یکی از پرکاربردترین کلمات می‌باشد.
- ۳۴) گزینه ۱ پاسخ صحیح است. برجسته‌ترین فیلسوف متکلم قرون وسطی تفکرات ابن‌سینا و به زعم آن تفکرات ارسطو را در اروپا گسترش داد.
- ۳۵) گزینه ۲ پاسخ صحیح است. پایه و اساس اثبات وجود خدا را ابن‌سینا بر پایه برهان صدیقین خود یعنی مغایرت وجود بر ماهیت بنا می‌کند.
- ۳۶) گزینه ۲ پاسخ صحیح است. برجسته‌ترین متکلم و فیلسوف قرون وسطی توماس آکوئیناس بوده است و بقیه گزینه‌ها اصلاً مربوط به قرون وسطی نیستند.
- ۳۷) گزینه ۱ پاسخ صحیح است. افرادی مثل آکوئیناس از طریق ابن‌سینا با افکار ارسطو آشنا شدند و دوباره تعالیم آنرا آموختند.
- ۳۸) گزینه ۳ پاسخ صحیح است. بررسی گزینه‌ها:
(۱) دیدگاه کانت است.
(۲) نظر دکارت است.
(۳) دیدگاه هیوم با این که تجربه‌گراست، نظر خاصی است که در این گزینه به درستی بیان شده است.
(۴) نظر امپریست‌هاست.

گزینه ۱ پاسخ صحیح است. اتفاق یعنی این که حادثه‌ای بدون علت رخ داده باشد. پس اعتقاد به اتفاق، موجب نفی اصل علت می‌شود. (رد گزینه‌های ۳ و ۴) بیش‌بینی پدیده‌ها به کمک اصل سنخیت صورت می‌گیرد؛ زیرا اصل سنخیت می‌گوید هر علتی، معلول خاصی دارد. پس وقتی علت را می‌بینیم، می‌توانیم پیش‌بینی کنیم که معلول نیز پدید آمده است. (رد گزینه‌های ۲ و ۴)

گزینه ۳ پاسخ صحیح است. وجوب علی و معلولی نشان می‌دهد که موجوداتی که در جهان هستی پدید آمده‌اند، ابتدا توسط واجب‌الوجود بالذات، وجوب و ضرورت پیدا کرده‌اند و ضرورت به ما نشان می‌دهد که امکان نداشت این موجودات از وجود یافتن تخلف کنند و پدید نیایند.

گزینه ۴ پاسخ صحیح است. ملاصدرا، برخلاف ابن‌سینا و پیروانش (خواجه نصیر و بهمنیار) که به ماهیت و ذات شیء رجوع می‌کردند و از امکان ذاتی می‌گفتند، موجودات جهان را به «فقیر و وابسته» و «بی‌نیاز و غیروابسته» تقسیم می‌کند. بر این اساس، ملاصدرا معتقد است که چون انسان از جهت وجودی فقیر است، به علت نیاز دارد.

گزینه ۳ پاسخ صحیح است. وقتی از نظم، نظام و انتظام صحبت می‌کنیم، منظور قاعده‌ی سنخیت است و وقتی فقط به ارتباط میان پدیده‌ها اشاره می‌کنیم، منظور روابط علی و معلولی خواهد بود.

گزینه ۱ پاسخ صحیح است. وقتی کفه‌ی ترازوی وجود و عدم برای مفهومی سنگین می‌شود؛ یعنی آن مفهوم در ابتدا در حالت تساوی نسبت به وجود و عدم قرار داشته است؛ پس آن مفهوم ممکن‌الوجود بالذات و دارای امکان ذاتی است که ویژگی ماهیت‌هاست (درستی بخش اول گزینه‌های ۱، ۳ و ۴). در چنین حالتی که مفهوم ممکن‌الوجود به وجود می‌آید، علتی بوده که آنرا از حالت تساوی نسبت به وجود و عدم خارج کرده است.

گزینه ۲ پاسخ صحیح است. اصل امتناع ترجیح بلامرجح یک قاعده‌ی عقلی است که خودش از اصل عقلی و بدیهی «امتناع اجتماع و ارتفاع دو نقیض» به دست می‌آید؛ حال وقتی فیلسوفان مسلمان، اصل علت را از طریق یک قاعده‌ی فلسفی اثبات می‌کنند؛ یعنی این اصل یک اصل عقلانی است نه تجربی. بررسی سایر گزینه‌ها: گزینه‌ی ۱: این که علت را اثبات کرده باشیم؛ لزوماً به معنای اثبات و قبول اصل سنخیت نیست. گزینه‌ی ۳: علت و معلول مربوط به حوزه‌ی واقعیت است نه ذهن و عقل. حال وقتی توسط یک قاعده‌ی عقلی، قاعده‌ی عقلی دیگری اثبات می‌شود؛ نشان‌دهنده‌ی وجود روابط منطقی و استدلالی میان قواعد فلسفی است نه روابط علی و معلولی.

گزینه‌ی ۴: اصل علت یک قاعده‌ی عقلی است؛ اما در حیظه‌ی تجربه کاربرد فراوانی دارد.

گزینه ۲ پاسخ صحیح است. از نظر فیلسوفان مسلمان، شناخت علت از طریق عقل به دست می‌آید نه تجربه؛ زیرا هر تجربه‌ای مبتنی بر این قاعده است. بررسی سایر گزینه‌ها:

گزینه‌ی ۱: وقتی فیلسوفان مسلمان می‌گویند شناخت تجربی مبتنی بر قاعده‌ی علت است؛ یعنی می‌توان علت را در پدیده‌های تجربی شناسایی کرد و برای مثال گفت: آتش علت گرماست.

گزینه‌ی ۳: درک توالی پدیده‌ها امری تجربی و حسی است نه عقلی. پس این عبارت با خودش در تناقض است. گزینه‌ی ۴: فیلسوفان مسلمان، علت را قاعده‌ای عقلی معرفی می‌کنند.

گزینه ۴ پاسخ صحیح است. از نظر تجربه‌گرایان، ما از ابتدا چیزی به نام علت در ذهن نداریم، بلکه تجربه و ادراک حسی باعث می‌شود درکی از توالی پدیده‌ها به دست آوریم و سپس قاعده‌ی علت را درک کنیم.

- ۴۷) گزینه ۲ پاسخ صحیح است. اگر بخواهیم تنها به ادراک حسی و شناخت تجربی متکی باشیم، هیچ‌گاه نه علتی خواهیم دید و نه معلولی مشاهده می‌کنیم، بلکه تنها توالی و پشت هم آمدن دو پدیده را مشاهده خواهیم کرد.
- ۴۸) گزینه ۴ پاسخ صحیح است. از نظر صدراییان، پیروان ابن‌سینا و عقل‌گرایان، شناخت قاعده‌ی علتیت مقدم بر تجربه است؛ اما تجربه‌گرایان، اصل علتیت را مؤخر از تجربه و حس می‌دانند.
- ۴۹) گزینه ۴ پاسخ صحیح است. در رابطه‌ی علی و معلولی، تا علتی نباشد، معلولی در کار نیست نه برعکس (رد گزینه‌ی ۱) و اگر معلولی باشد، قطعاً علت آن نیز وجود دارد. (رد گزینه‌ی ۳) از طرف دیگر، رابطه‌ی علتیت هم‌زمان با وجود علت و معلول شکل می‌گیرد نه قبل از آن (رد گزینه‌ی ۲).
- ۵۰) گزینه ۲ پاسخ صحیح است. از نظر تجربه‌گرایان، علتیت حاصل توالی پدیده‌هاست؛ یعنی با استفاده از ادراک حسی و شناخت تجربی است که به اصل علتیت می‌رسیم.
- ۵۱) گزینه ۳ پاسخ صحیح است. اصل سنخیت علت و معلول به ما می‌گوید معلول‌های معین از علت‌های معین پدید می‌آیند و این گونه نیست که از هر علتی، هر معلولی پدید آید.
- ۵۲) گزینه ۲ پاسخ صحیح است. نوعی رابطه وجود دارد که نه بعد از وجود دو طرف رابطه، بلکه درست در خود وجود آن دو برقرار می‌شود که علتیت نام دارد. رابطه‌ای که در آن طرف اول (علت) به طرف دوم (معلول) وجود می‌دهد.
- ۵۳) گزینه ۲ پاسخ صحیح است. کهن‌ترین مسئله‌ی فلسفه، مسئله‌ی علت و معلول است.
- ۵۴) گزینه ۲ پاسخ صحیح است. برخی از مردم که از تمام اجزای یک علت آگاه نیستند، گاهی فکر می‌کنند که در برخی موارد، در عین وجود علت، معلول آن پدید نیامده است و بر این اساس می‌پندارند، میان علت و معلول، رابطه ضروری وجود ندارد.
- ۵۵) گزینه ۴ پاسخ صحیح است. سه اصل علتیت، سنخیت و وجوب مانند اضلاع یک مثلث با هم هستند، که در هر رابطه علی - معلولی می‌توان آن‌ها را یافت. در نتیجه این شعر به هر سه عبارت گزینه ۱ تا ۳ می‌تواند اشاره کند.
- ۵۶) گزینه ۳ پاسخ صحیح است.
- ۵۷) گزینه ۱ پاسخ صحیح است.
- ۵۸) گزینه ۲ پاسخ صحیح است.
- ۵۹) گزینه ۱ پاسخ صحیح است. یا چیزی به چیز دیگری وجود می‌بخشد یا چیزی خودش به خودش وجود می‌دهد. اگر شیء خودش به خودش وجود بدهد مستلزم تقدم شیء بر خودش می‌باشد و این تناقض است. پس در نتیجه می‌پذیریم که چیزی به چیز دیگر وجود بخشیده است. درس ۳ صفحه ۱۹
- ۶۰) گزینه ۱ پاسخ صحیح است. درس ۳ صفحه ۲۰
- ۶۱) گزینه ۲ پاسخ صحیح است. درس ۳ صفحه ۱۶
- ۶۲) گزینه ۴ پاسخ صحیح است. قاعده دوم بیان می‌کند که هر پدیده‌ای علتی ویژه دارد، و از هر چیزی، هر چیزی پدید نمی‌آید. (سنخیت) درس ۷ صفحه ۴۷

- ۶۳ گزینه ۴ پاسخ صحیح است.
امری سوپژکتیو است نه ابژکتیو (رد گزینه ۱) کشف علل امور طبیعی از راه تجربه و حس شکل می‌گیرد و ... (رد گزینه ۲) عبارت گزینه سوم به اصل سنخیت اشاره دارد و پاسخی برای ادعاهای هیوم که اصل علیت را قبول نداشت، نیست. (رد گزینه ۳) درس سوم صفحه ۱۸ و ۱۹
- ۶۴ گزینه ۱ پاسخ صحیح است.
- ۶۵ گزینه ۲ پاسخ صحیح است.
- ۶۶ گزینه ۱ پاسخ صحیح است. فلاسفه مسلمان معتقدند ما بعد از درک علیت برای پیدا کردن مصادیق آنان باید سراغ تجربه و حس برویم تنها گزینه‌ای که به این موضوع می‌پردازد گزینه‌ی ۱ می‌باشد.
- ۶۷ گزینه ۲ پاسخ صحیح است. رابطه‌ی علیت اصلی عقلانی است و رابطه‌ای واقعی و خارجی میان اشیاء است که در آن، یک طرف یعنی علت، به طرف دیگر یعنی معلول وجود می‌دهد. یکی وجودش به وجود دیگری وابسته است و رابطه‌ای وجودی است نه بعد از وجود دو طرف.
- ۶۸ گزینه ۴ پاسخ صحیح است. از نظر فلاسفه‌ی اسلامی علیت امری واقعی و خارجی است، نه ذهنی. علیت امری عقلانی و ماقبل تجربی است که تمام دانش بشر بر آن متکی است.
- ۶۹ گزینه ۲ پاسخ صحیح است. براساس سه اصل مذکور، امور جهان اتفاقی نیستند.
- ۷۰ گزینه ۳ پاسخ صحیح است. بررسی سایر گزینه‌ها:
۱) دموکریتوس معتقد بود ماده‌ی اولیه‌ی تشکیل دهنده‌ی جهان، اتم‌ها و ذرات ریز تجزیه‌ناپذیر هستند.
۲ و ۴) براساس نظریه‌ی تکامل داروین، فقط آن دسته از جانداران که تغییرات اندامی‌شان اتفاقاً سازگار با محیط بوده است، به حیات خود ادامه داده و رشد کرده‌اند و اگر در این میان تکاملی رخ داده، اتفاقی بوده است.
- ۷۱ گزینه ۱ پاسخ صحیح است. فلاسفه‌ی مسلمان می‌گویند اصل علیت یک قاعده‌ی عقلی است و از تجربه به دست نمی‌آید، زیرا هر داده‌ی تجربی خود مبتنی بر این قاعده است.
- ۷۲ گزینه ۴ پاسخ صحیح است. بررسی سایر گزینه‌ها:
۱) دکارت معتقد بود اصل علیت بدون دخالت تجربه به دست می‌آید.
۲) تجربه‌گرایان معتقدند انسان از طریق حس به توای پدیده‌ها پی می‌برد و رابطه‌ی علیت را بنا می‌نهد.
۳) هیوم معتقد است علیت مفهومی فراتر از حس است.
- ۷۳ گزینه ۱ پاسخ صحیح است. بررسی سایر گزینه‌ها:
۲) معلول در وجود خود نیازمند علت است، یعنی وجودش را از علت می‌گیرد.
۳) در رابطه‌ی علیت، یک طرف (علت) به طرف دیگر (معلول) وجود می‌دهد.
۴) رابطه‌ی علیت رابطه‌ای وجودی است، یعنی مانند رابطه‌ی دوستی نیست که در آن ابتدا وجود دو فرض می‌شود و سپس میان آن‌ها دوستی برقرار می‌گردد.
- ۷۴ گزینه ۴ پاسخ صحیح است. ممکن در صورتی وجودش بر عدمش رجحان می‌یابد که علتی خارج از ذات آن را ترجیح بر عدم دهد.
- ۷۵ گزینه ۱ پاسخ صحیح است. فلاسفه‌ی مسلمان می‌گویند اصل علیت یک قاعده‌ی عقلی است و از تجربه به دست نمی‌آید، زیرا هر داده‌ی تجربی خود مبتنی بر این قاعده است.

- ۷۶ گزینه ۴ پاسخ صحیح است. بررسی سایر گزینه‌ها:
 (۱) دکارت معتقد بود اصل علیت بدون دخالت تجربه به دست می‌آید.
 (۲) تجربه‌گرایان معتقدند انسان از طریق حس به توالی پدیده‌ها پی می‌برد و رابطه علیت را بنا می‌نهد.
 (۳) هیوم اساساً تجربه‌گراست و امکان معرفت از طریق استدلال عقلی و بدون تجربه را رد می‌کند و می‌گوید درک علیت از این طریق هم ممکن نیست، چون علیت مفهومی فراتر از حس است.
- ۷۷ گزینه ۱ پاسخ صحیح است. علت چیزی است که وجود معلول متوقف بر آن است و تا آن نباشد، معلول هم پدید نمی‌آید، یعنی در وجود خود بدان نیازمند است.
 بررسی سایر گزینه‌ها:
 (۲) معلول در وجودش نیازمند علت است.
 (۳) علت به معلول وجود می‌دهد.
 (۴) رابطه علیت رابطه‌ای وجودی است و مانند رابطه دوستی نیست که در آن ابتدا وجود دو فرد فرض می‌شود.
- ۷۸ گزینه ۱ پاسخ صحیح است. اتفاق یعنی این که حادثه‌ای بدون علت رخ داده باشد. پس اعتقاد به اتفاق، موجب نفی اصل علیت می‌شود. (رد گزینه‌های ۳ و ۴) پیش‌بینی پدیده‌ها به کمک اصل سنخیت صورت می‌گیرد؛ زیرا اصل سنخیت می‌گوید هر علتی، معلول خاصی دارد. پس وقتی علت را می‌بینیم، می‌توانیم پیش‌بینی کنیم که معلول نیز پدید آمده است. (رد گزینه‌های ۲ و ۴)
- ۷۹ گزینه ۳ پاسخ صحیح است. اتفاق به معنای رخداد خودبه‌خودی و بدون علت است؛ پس اصل علیت را انکار می‌کند. هرج و مرج هستی نیز با اصل سنخیت منافات دارد؛ چون این اصل می‌گوید هر چیزی دارای خاصیت و آثار مخصوص به خودش است و این یعنی نظم و قانون در جهان هستی.
- ۸۰ گزینه ۴ پاسخ صحیح است. ملاصدرا برای تقسیم موجودات جهان به خود واقعیت آن‌ها رجوع می‌کرد نه ذات و ماهیت. به همین دلیل به جای صحبت از ممکن و واجب، از غنی و فقیر یا وابسته و غیروابسته بودن حرف می‌زد. درست برخلاف ابن‌سینا و پیروانش که از واجب و ممکن بودن ذاتی موجودات حرف می‌زدند.
- ۸۱ گزینه ۳ پاسخ صحیح است. وجوب علی و معلولی نشان می‌دهد که موجوداتی که در جهان هستی پدید آمده‌اند، ابتدا توسط واجب‌الوجود بالذات، وجوب و ضرورت پیدا کرده‌اند و ضرورت به ما نشان می‌دهد که امکان نداشت این موجودات از وجود یافتن تخلف کنند و پدید نیایند.
- ۸۲ گزینه ۴ پاسخ صحیح است. ملاصدرا، برخلاف ابن‌سینا و پیروانش (خواجه‌نصیر و بهمنیار) که به ماهیت و ذات شیء رجوع می‌کردند و از امکان ذاتی می‌گفتند، موجودات جهان را به «فقیر و وابسته» و «بی‌نیاز و غیروابسته» تقسیم می‌کند. بر این اساس، ملاصدرا معتقد است که چون انسان از جهت وجودی فقیر است، به علت نیاز دارد.
- ۸۳ گزینه ۱ پاسخ صحیح است. مفهوم این دو بیت این است که در جهان هستی، هر چیزی در جای خودش قرار دارد و در غیر این صورت، هرج و مرج در عالم حکم‌فرما می‌شد. این دیدگاه بیانگر اصل سنخیت علت و معلول است که میان روابط علی و معلولی، یک نظم می‌بینید و معتقد است جهان بی‌نظم و قاعده نیست، بلکه هر چیزی دارای آثار و ویژگی‌های مخصوص به خودش است. www.my-dars.ir
- ۸۴ گزینه ۳ پاسخ صحیح است. وقتی از نظم، نظام و انتظام صحبت می‌کنیم. منظور قاعده‌ی سنخیت است و وقتی فقط به ارتباط میان پدیده‌ها اشاره می‌کنیم، منظور روابط علی و معلولی خواهد بود.

۸۵ گزینه ۳ پاسخ صحیح است. وقتی می‌گوییم سنخیت علت و معلول؛ یعنی همواره از یک علت خاص یک معلول خاص پدید می‌آید و قانون میان پدیده‌ها ثابت و تغییرناپذیر است. در غیر این صورت، از هر چیزی، هر چیزی پدید می‌آید و آن‌گاه یا اصلاً قاعده و قانونی در عالم نبود یا این قواعد در هر لحظه امکان تغییر و دگرگونی داشتند.

۸۶ گزینه ۳ پاسخ صحیح است. اصل سنخیت نشان می‌دهد که میان علت‌ها و معلول‌هایشان در جهان هستی رابطه‌ی خاصی حکم‌فرماست و جهان هستی یک دستگاه منظم است.

۸۷ گزینه ۱ پاسخ صحیح است. وقتی کفهی ترازوی وجود و عدم برای مفهومی سنگین می‌شود؛ یعنی آن مفهوم در ابتدا در حالت تساوی نسبت به وجود و عدم قرار داشته است؛ پس آن مفهوم ممکن‌الوجود بالذات و دارای امکان ذاتی است که ویژگی ماهیت‌هاست (درستی بخش اول گزینه‌های ۱، ۳ و ۴). در چنین حالتی که مفهوم ممکن‌الوجود به وجود می‌آید، علتی بوده که آن را از حالت تساوی نسبت به وجود و عدم خارج کرده است.

۸۸ گزینه ۲ پاسخ صحیح است. سنخیت یعنی میان هر علت با معلول خودش سنخیت و مناسبت خاصی حکم‌فرماست که میان یک علت و معلول دیگر نیست.

۸۹ گزینه ۲ پاسخ صحیح است. اصل امتناع ترجیح بلامرجح یک قاعده‌ی عقلی است که خودش از اصل عقلی و بدیهی «امتناع اجتماع و ارتفاع دو نقیض» به دست می‌آید؛ حال وقتی فیلسوفان مسلمان، اصل علیت را از طریق یک قاعده‌ی فلسفی اثبات می‌کنند؛ یعنی این اصل یک اصل عقلانی است نه تجربی. بررسی سایر گزینه‌ها:
گزینه‌ی ۱: این‌که علیت را اثبات کرده باشیم؛ لزوماً به معنای اثبات و قبول اصل سنخیت نیست.
گزینه‌ی ۳: علت و معلول مربوط به حوزه‌ی واقعیت است نه ذهن و عقل. حال وقتی توسط یک قاعده‌ی عقلی، قاعده‌ی عقلی دیگری اثبات می‌شود؛ نشان‌دهنده‌ی وجود روابط منطقی و استدلالی میان قواعد فلسفی است نه روابط علی و معلولی.

گزینه‌ی ۴: اصل علیت یک قاعده‌ی عقلی است؛ اما در حیظه‌ی تجربه کاربرد فراوانی دارد.

۹۰ گزینه ۳ پاسخ صحیح است. وقتی چیزی به خودش وجود داده باشد؛ یعنی آن چیز زمانی که نبوده، بوده و به خودش هم وجود داده. پس در این حالت، ما به اجتماع دو نقیض؛ یعنی صادق بودن دو نقیض قائل شده‌ایم؛ زیرا معتقد شده‌ایم که در یک زمان واحد اولاً «یک موجود خاص نبوده است» و ثانیاً «آن موجود بوده» و به خودش وجود داده است. این دو جمله نقیض هم‌اند و قائل شدن به درستی هر دو، اجتماع نقیضین است. سایر گزینه‌ها هیچ تناقضی با هم ندارند.

۹۱ گزینه ۱ پاسخ صحیح است. کانت پس از مطالعه‌ی دیدگاه هیوم درباره‌ی علیت، بسیار تحت تأثیر نظرات او قرار گرفته بود.

۹۲ گزینه ۲ پاسخ صحیح است. از نظر فیلسوفان مسلمان، شناخت علیت از طریق عقل به دست می‌آید نه تجربه؛ زیرا هر تجربه‌ای مبتنی بر این قاعده است. بررسی سایر گزینه‌ها:

گزینه‌ی ۱: وقتی فیلسوفان مسلمان می‌گویند شناخت تجربی مبتنی بر قاعده‌ی علیت است؛ یعنی می‌توان علیت را در پدیده‌های تجربی شناسایی کرد و برای مثال گفت: آتش علت گرماست.

گزینه‌ی ۳: درک توالی پدیده‌ها امری تجربی و حسی است نه عقلی. پس این عبارت با خودش در تناقض است.

گزینه‌ی ۴: فیلسوفان مسلمان، علیت را قاعده‌ای عقلی معرفی می‌کنند.

- ۹۳ گزینه ۳ پاسخ صحیح است. کانت اصل علیت را امری ذهنی و سوپژکتیو می‌دانست؛ زیرا می‌گفت: ساختار ذهن ما به گونه‌ایست که علیت را نزد خود دارد.
- ۹۴ گزینه ۴ پاسخ صحیح است. از نظر هیوم، انسان به دلیل تکرار توالی میان پدیده‌ها، به یک عادت ذهنی می‌رسد و آن توالی را علیت می‌نامد.
- ۹۵ گزینه ۴ پاسخ صحیح است. از نظر تجربه‌گرایان، ما از ابتدا چیزی به نام علیت در ذهن نداریم، بلکه تجربه و ادراک حسی باعث می‌شود درکی از توالی پدیده‌ها به دست آوریم و سپس قاعده‌ی علیت را درک کنیم.
- ۹۶ گزینه ۴ پاسخ صحیح است. علیت رابطه‌ای است که در خود وجود دو طرف رابطه برقرار است نه پیش یا پس از وجود آن دو. در ضمن، در این رابطه، معلول است که در وجودش به علت نیازمند است نه بالعکس.
- ۹۷ گزینه ۲ پاسخ صحیح است. اگر بخواهیم تنها به ادراک حسی و شناخت تجربی متکی باشیم، هیچ‌گاه نه علتی خواهیم دید و نه معلولی مشاهده می‌کنیم، بلکه تنها توالی و پشت هم آمدن دو پدیده را مشاهده خواهیم کرد.
- ۹۸ گزینه ۴ پاسخ صحیح است. از نظر صدراییان، پیروان ابن‌سینا و عقل‌گرایان، شناخت قاعده‌ی علیت مقدم بر تجربه است؛ اما تجربه‌گرایان، اصل علیت را مؤخر از تجربه و حس می‌دانند.
- ۹۹ گزینه ۲ پاسخ صحیح است. علت چیزی است که معلول برای وجود داشتن بدان نیازمند است و اگر نباشد، معلولی هم در کار نخواهد بود. به اصطلاح فیلسوفان، علت چیزی است که هستی معلول بر وجود آن متوقف است.
- ۱۰۰ گزینه ۴ پاسخ صحیح است. در رابطه‌ی علی و معلولی، تا علتی نباشد، معلولی در کار نیست نه برعکس (رد گزینه‌ی ۱) و اگر معلولی باشد، قطعاً علت آن نیز وجود دارد. (رد گزینه‌ی ۳) از طرف دیگر، رابطه‌ی علیت هم‌زمان با وجود علت و معلول شکل می‌گیرد نه قبل از آن (رد گزینه‌ی ۲)
- ۱۰۱ گزینه ۳ پاسخ صحیح است. پرسش از چرایی بازتاب‌دهنده‌ی علیت است؛ زیرا وقتی از چرایی می‌پرسیم، منظور «به چه علت» است. این مسئله حتی در ذهن کودکان نیز مطرح می‌شود و اگر بخواهیم آن‌را پاسخ دهیم، در فرایند ذهنی نیازمند استدلال خواهیم بود.
- ۱۰۲ گزینه ۲ پاسخ صحیح است. از نظر تجربه‌گرایان، علیت حاصل توالی پدیده‌هاست؛ یعنی با استفاده از ادراک حسی و شناخت تجربی است که به اصل علیت می‌رسیم.
- ۱۰۳ گزینه ۴ پاسخ صحیح است. اصل سنخیت علت و معلول برای نظم دقیق جهان پشوانه‌ی عقلی فراهم می‌کند؛ زیرا نشان می‌دهد هر چیزی برای پدید آمدن نیازمند یک علت خاص است و از هر علتی، هر معلولی پدید نخواهد آمد. این امر نظر جهان هستی را می‌رساند.
- ۱۰۴ گزینه ۴ پاسخ صحیح است. وقتی می‌گوییم اجتماع دو قضیه، منظور صدق هم‌زمان آن‌ها و وقتی می‌گوییم ارتفاع دو قضیه، منظور کذب هم‌زمان آن‌هاست. حال اجتماع و ارتفاع دو نقیض؛ یعنی بپذیریم دو قضیه‌ی نقیض، هم‌زمان می‌تواند صادق یا کاذب باشند. معلوم است که چنین چیزی از نظر منطقی محال و ممتنع است. تذکر: گزینه‌ی ۱ می‌گوید صدق و کذب دو «قضیه» ولی باید می‌گفت دو «قضیه‌ی نقیض هم»
- ۱۰۵ گزینه ۱ پاسخ صحیح است. فیلسوفان مسلمان با استفاده از استدلال عقلی، توانسته‌اند اصل امتناع ترجیح بلامرجح را از اصل امتناع اجتماع و ارتفاع دو نقیض، به دست آورند.

- ۱۰۶) گزینه ۳ پاسخ صحیح است. اصل سنخیت علت و معلول به ما می‌گوید معلول‌های معین از علت‌های معین پدید می‌آیند و این گونه نیست که از هر علتی، هر معلولی پدید آید.
- ۱۰۷) گزینه ۲ پاسخ صحیح است. نوعی رابطه وجود دارد که نه بعد از وجود دو طرفه رابطه، بلکه درست در خود وجود آن دو برقرار می‌شود که علت نام دارد. رابطه‌ای که در آن طرف اول (علت) به طرف دوم (معلول) وجود می‌دهد.
- ۱۰۸) گزینه ۳ پاسخ صحیح است. کانت معتقد بود که ساختار ذهنی ما به گونه ایست که پدیده‌ها را به صورت علت و معلول درک می‌کند؛ یعنی علت امری ذهنی و سوژکتیو است.
- ۱۰۹) گزینه ۲ پاسخ صحیح است. هیوم معتقد است ما از طریق حس و تجربه تنها توالی میان پدیده‌ها را درک می‌کنیم نه رابطه‌ی علت را.
- ۱۱۰) گزینه ۳ پاسخ صحیح است. رابطه‌ی علت و معلول در وجود دو طرف رابطه نهفته است و هم‌زمان با وجود آن دو پدید می‌آید. به همین دلیل، از سایر روابط بسیار عمیق‌تر است.
- ۱۱۱) گزینه ۱ پاسخ صحیح است. روابطی از سنخ رابطه‌ی معلوم و دانش‌آموز، تنها پس از وجود دو طرف رابطه پدید می‌آید؛ پس فرع بر وجود دو طرف رابطه است.
- ۱۱۲) گزینه ۱ پاسخ صحیح است. رابطه‌ی علت یک رابطه‌ی وجودی است و این گونه نیست که ابتدا علت و معلولی در کار باشد و سپس، رابطه‌ای میان آن‌ها شکل بگیرد؛ زیرا این رابطه چیزی جز وجود علت و معلول نیست.
- ۱۱۳) گزینه ۳ پاسخ صحیح است. علت آن چیزی است که معلول در هستی خود به آن نیازمند است.
- ۱۱۴) گزینه ۲ پاسخ صحیح است. کهن‌ترین مسئله‌ی فلسفه، مسئله‌ی علت و معلول است.
- ۱۱۵) گزینه ۴ پاسخ صحیح است. مفهوم بیت این است که اگر بد کنی، بد خواهی دید. پس به معلول خاص یک رفتار اشاره می‌کند و این برابر است با اصل سنخیت علت و معلول.
- ۱۱۶) گزینه ۲ پاسخ صحیح است. اتفاق در فلسفه به این معناست که شیء یا پدیده‌ای بدون علت و خودبه‌خود به وجود آمده باشد.
- ۱۱۷) گزینه ۲ پاسخ صحیح است. اصل سنخیت میان علت‌ها و معلول‌ها نظم برقرار می‌کند و به تبع این کار، کل هستی را منظم و دقیق جلوه‌گر می‌سازد.
- ۱۱۸) گزینه ۱ پاسخ صحیح است. اصل سنخیت پشتوانه‌ای عقلی برای درک جهان به صورت نظامی دقیق فراهم می‌کند. پس در پرتو این اصل ما جهان را به صورت دستگاهی منظم درک می‌کنیم که هر چیزی دارای علت یا معلول خاصی است و می‌فهمیم که جهان بی‌نظم نیست.
- ۱۱۹) گزینه ۳ پاسخ صحیح است. هم فیلسوفان مسلمان و هم دیوید هیوم معتقد بودند از طریق تجربه نمی‌توان علت را درک کرد. با این تفاوت که چون هیوم تجربه‌گرا بود، می‌گفت برای شناخت عقلی نیز نمی‌توان اعتباری قائل شد؛ پس به طور کلی، اصل علت را نمی‌توان شناخت. اما از طرف دیگر تجربه‌گرایان دیگر می‌گفتند، می‌شود از طریق تجربه به اصل علت رسید.
- ۱۲۰) گزینه ۱ پاسخ صحیح است. «تمام هستی و واقعیت معلول با همین رابطه تحقق می‌یابد.» نه بخشی از آن.
- ۱۲۱) گزینه ۳ پاسخ صحیح است. در علت، برخلاف رابطه‌ای مانند رابطه‌ی کارگر و کارفرما که ابتدا دو طرف رابطه وجود دارند و سپس رابطه شکل می‌گیرد، وجود رابطه و وجود دو طرف رابطه، هم‌زمان پدید می‌آیند.

۱۲۲) گزینه ۳ پاسخ صحیح است. کانت علیّت را امری سوپژکتیو و ذهنی می‌داند نه عینی؛ یعنی می‌گوید علیّت جزء مفاهیمی است که از پیش در ذهن ماست و جزء ساختار آن محسوب می‌شود. به همین دلیل، ما جهان را از اساس، علی و معلولی درک می‌کنیم. پس کانت نمی‌تواند بگوید از طریق ادراک حسی است که به علیّت می‌رسیم.

۱۲۳) گزینه ۳ پاسخ صحیح است. هر معلولی، قطع نظر از علّتش، امکان ذاتی و ماهوی دارد؛ یعنی نسبت به وجود یا عدم در یک حالت امکانی و تساوی قرار می‌گیرد. پس وجوب و ضرورتی برای پدید آمدن نخواهد داشت.

۱۲۴) گزینه ۴ پاسخ صحیح است. اصل علیّت نشان می‌دهد که سراسر عالم هستی، دارای روابط علی و معلولی است و اصل سنخیت پشتوانه‌ای عقلی برای درک نظم دقیق جهان فراهم می‌کند.

۱۲۵) گزینه ۴ پاسخ صحیح است. امر ابژکتیو به معنای امری عینی است و امر سوپژکتیو یعنی امری ذهنی

۱۲۶) گزینه ۱ پاسخ صحیح است. دکارت معتقد است که اصل علیّت بدون دخالت تجربه شناخته می‌شود؛ زیرا جزء مفاهیم اولیه و فطری انسان است.

۱۲۷) گزینه ۱ پاسخ صحیح است. رابطه‌ی علیّت رابطه‌ای است که دقیقاً در خود وجود علّت و معلول برقرار است و چیزی نیست که مستقل یا مقدم یا فرع بر وجود آن دو باشد؛ زیرا اساساً رابطه‌ی علیّت یک رابطه‌ی وجودی میان علّت و معلول است.

۱۲۸) گزینه ۲ پاسخ صحیح است. این‌که اصل علیّت نخستین مسئله‌ای باشد که ذهن بشر متوجه آن شده، تنها امری احتمالی است نه قطعی ما فقط می‌دانیم که قطعاً این مسئله، یکی از مسائل قدیمی در تاریخ تفکر بشری است نه لزوماً نخستین مسئله.

۱۲۹) گزینه ۱ پاسخ صحیح است. در نگاه اول، به نظر می‌آید که هیوم و ابن‌سینا در زمینه‌ی علیّت با یک‌دیگر کاملاً اختلاف نظر داشته باشند و به همین دلیل، سؤال کمی عجیب است؛ اما واقعیت این است که گرچه نظر و نتیجه‌ی نهایی این دو فیلسوف متفاوت است؛ ولی در یک مقدمه با هم توافق دارند و آن این‌که «تجربه و ادراک حسی نمی‌تواند علیّت را درک کنند، بلکه فقط توالی پدیده‌ها را درک می‌کنند.» حال تفاوت از آن‌جایی آغاز می‌شود که ابن‌سینا و سایر فیلسوفان مسلمان می‌گویند علیّت از طریق استدلال عقلی به دست می‌آید؛ ولی هیوم استدلال عقلی را نیز معتبر نمی‌داند.

۱۳۰) گزینه ۴ پاسخ صحیح است. تجربه، از آن جهت که با آزمایش و مشاهده‌ی موارد خاص همراه است به موارد جزئی تعلق می‌گیرد و بنابراین نتیجه‌ی آن به همان موارد محدود می‌شود و فقط براساس اصول عقلانی، مانند اصل علیّت است که می‌توان آن را به همه‌ی شرایط مشابه تعمیم داد.

1	1	2	3	4
2	1	2	3	4
3	1	2	3	4
4	1	2	3	4
5	1	2	3	4
6	1	2	3	4
7	1	2	3	4
8	1	2	3	4
9	1	2	3	4
10	1	2	3	4
11	1	2	3	4
12	1	2	3	4
13	1	2	3	4
14	1	2	3	4
15	1	2	3	4
16	1	2	3	4
17	1	2	3	4
18	1	2	3	4
19	1	2	3	4
20	1	2	3	4
21	1	2	3	4
22	1	2	3	4
23	1	2	3	4
24	1	2	3	4
25	1	2	3	4
26	1	2	3	4
27	1	2	3	4
28	1	2	3	4
29	1	2	3	4
30	1	2	3	4
31	1	2	3	4
32	1	2	3	4

33	1	2	3	4
34	1	2	3	4
35	1	2	3	4
36	1	2	3	4
37	1	2	3	4
38	1	2	3	4
39	1	2	3	4
40	1	2	3	4
41	1	2	3	4
42	1	2	3	4
43	1	2	3	4
44	1	2	3	4
45	1	2	3	4
46	1	2	3	4
47	1	2	3	4
48	1	2	3	4
49	1	2	3	4
50	1	2	3	4
51	1	2	3	4
52	1	2	3	4
53	1	2	3	4
54	1	2	3	4
55	1	2	3	4
56	1	2	3	4
57	1	2	3	4
58	1	2	3	4
59	1	2	3	4
60	1	2	3	4
61	1	2	3	4
62	1	2	3	4
63	1	2	3	4
64	1	2	3	4

65	1	2	3	4
66	1	2	3	4
67	1	2	3	4
68	1	2	3	4
69	1	2	3	4
70	1	2	3	4
71	1	2	3	4
72	1	2	3	4
73	1	2	3	4
74	1	2	3	4
75	1	2	3	4
76	1	2	3	4
77	1	2	3	4
78	1	2	3	4
79	1	2	3	4
80	1	2	3	4
81	1	2	3	4
82	1	2	3	4
83	1	2	3	4
84	1	2	3	4
85	1	2	3	4
86	1	2	3	4
87	1	2	3	4
88	1	2	3	4
89	1	2	3	4
90	1	2	3	4
91	1	2	3	4
92	1	2	3	4
93	1	2	3	4
94	1	2	3	4
95	1	2	3	4
96	1	2	3	4

97	1	2	3	4
98	1	2	3	4
99	1	2	3	4
100	1	2	3	4
101	1	2	3	4
102	1	2	3	4
103	1	2	3	4
104	1	2	3	4
105	1	2	3	4
106	1	2	3	4
107	1	2	3	4
108	1	2	3	4
109	1	2	3	4
110	1	2	3	4
111	1	2	3	4
112	1	2	3	4
113	1	2	3	4
114	1	2	3	4
115	1	2	3	4
116	1	2	3	4
117	1	2	3	4
118	1	2	3	4
119	1	2	3	4
120	1	2	3	4
121	1	2	3	4
122	1	2	3	4
123	1	2	3	4
124	1	2	3	4
125	1	2	3	4
126	1	2	3	4
127	1	2	3	4
128	1	2	3	4

مای دررس

گروه آموزشی عصر

www.my-dars.ir